PANGAMAKS

Uus maks võib finantsstabiilsuse ohtu seada

Kui valitsus tahab pangamaksuga edasi minna, tuleks see Eesti Panga presidendi **Ardo Hanssoni** sõnul kehtestada võimalikult laiale finantsasutuste ringile. ▶ 8–9

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 20. aprill 2017 nr 76 (5674) **3 eurot**

TAMREX

Imeline haare ja taevalik mugavus!

Tule proovi WonderGrip töökindaid. Oleme täiesti kindlad, et soovidki need kätte jätta.

WONDER GRIP®

TAMREX
Wonder Grip®
Air
nitriilvahust kattega kindad

Karestatud hingav ühekihiline nitriilvahtkate tagab väga hea haarduvuse ka märgades ja õlistes tingimustes.

15G nailon+Spandex voodriosa tagab parima elastsuse ja hingavuse ning on ideaalne kinnas soojades oludes.

44-3624

CE, EN388 (4.1.2.1). Kat 2.

4.80 €

TAMREX
Wonder Grip®
Comfort Plus
lateksкattega kindad

Kaetud kahekihilise lateksкattega, mille karestatud pealmine kiht tagab ülimalt hea haarduvuse ka märgades ja õlistes tingimustes.

Harjatud puuvill+Spandex voodriosa tagab ülima mugavuse nii suvistes oludes kui ka hea soojapidamise külmemates oludes. Ideaalne iga-aastaaja kinnas.

44-3623

CE, EN388 (2.1.2.1). Kat 2.

5.70 €

44-3620

TAMREX
WonderGrip
Neo
õhukesed nitriilkattega töökindad
4.70

44-3621

TAMREX
WonderGrip
Comfort Hi-Vis
lateksкattega töökindad
4.90

44-3622

TAMREX
WonderGrip
Aqua
lateksкattega veekindlad töökindad
5.90

44-331

TAMREX
WonderGrip
ThermoPlus
veekindlad soojad töökindad
7.90

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni 31.08.2017 või kuni kaupa jätkub!

EESTI OHUTUSETTEVÕTTE ANNAME TÖÖD JA MAKSAME MAKSE EESTIS

TAMREX OHUTUSE OÜ Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35 | TARTU Aardla 114, Ringtee 37a | PÄRNU Riia mnt 169a, Savi 3 | RAKVERE Pikk 2 | VILJANDI Riia mnt 42a | JÕHVI Tartu mnt 30 | VÕRU Piiri 2 | VALGA Vabaduse 39 | NARVA Maslovi 1 | HAAPSALU Ehitajate tee 2a | PAIDE Pikk 2 | JÕGEVA Tallinna mnt 7 | TÜRI Türi-Alliku | RAPLA Tallinna mnt 2a

smeg
technology with style

Dolce Stil Novo

E-Lux Kodutehnika Oü
Mustamäe tee 24, Tallinn
info@elux.ee | www.elux.ee | +372 50 24 000

MEDITSIIN

Suurketid suretavad väikeseid konkurente

Väikesed apteegid on pärast seadusemuudatust hädas külje alla kolivate suurte apteegikettidega. Südameapteeki haldava Pharma Holding OÜ juht Katre Kõvask aga selgitas, et see ongi konkurents ja klient võidab. ▶ 6

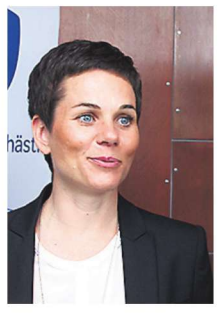

INVESTOR

Alphabet – õitseb ja neelab kahjumeid

Google'i emafirma Aplhabet on ilmselt sajandi säravaim edulugu, kuid üllataval kombel tuleb pea kogu ettevõtte tulu ühest allikast ja teised lugematud ärisuunad toovad suurt kahjumit. Mida arvab investor Toomas? ▶ 14–15

VÕÕRTÖÖLISED

Austraaliasse enam nii lihtsalt tööle ei saa

Austraalia peaminister teatas, et tühistab kaks aastakümmet kehtinud tööviisade programmi, asendades selle kitsama ja rangemate tingimustega programmiga. Sarnase sammu astub Uus-Meremaa. ▶ 11

PÄEVA TEGIJA ▲

Paananenile usaldati riigi kuulsaim tööriistakast

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Urve Palo nimetas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse nõukogu uuteks liikmeteks IT-ettevõtja **Tiit Paananeni**, Markus Nisula ja Urmas Lahti.
Paananen on Pipedrive'i kvaliteedijuht ja tuntud ka kui Skype'i endine juht, ta on tegutsenud IT-sektoris alates 1995. aastast. Ka on ta töötanud Arengufondis, Swedbankis, Helmeses ja DNSis.
EASi nõukogu liikmena hakkab Paananen kaasa rääkima selles, mis saab kuulsast Eesti rändrahne tutvustatavast tööriistakastist. Edu!

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 20. aprill 2017
nr 76 (5674) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,0730 ▼	0,9320 ▲	9,6239 ▲	60,3670 ▼	31,76 ▼	-0,250 ▼

MAKSUD

Kurnav maksuvaidlus päädis kaotusega

FOTO: KAADER TALLINNA TV SAATEST "MÕTLEME TAAS"

Ettevõtja Raivo Paala püüdis väidetava megatehingu eest riigilt 540 miljoni euro suurust käibemaksu tagasi küsida, kuid mõisteti kohtus süüdi tehingu fabritseerimises. ▶ 4–5

LÜHIDALT

Cleveron saab juhi ülikoolist

Kaheksa aastat Tartu Ülikooli kantslerina töötanud Andres Liinat asub pakiäri Cleveron tegevjuhiks. Cleveroni üks asutaja ja juhatuse esimees Arno Kütt märkis, et ettevõte on kiire kasvu faasis ja vajab lisajõudu tegevjuhtimisse. "Minu kirg on tehnoloogia ja arendustegevus – saan edaspidi keskenduda just Cleveroni tehnoloogia arendamisele," kommenteeris Kütt, kes esineb 28. septembril konverentsil Äriplaan.
Cleveron on Eesti kapitalil põhinev tehnoloogiaettevõte, mis arendab jaekaubandus- ja logistikaettevõtetele mõeldud pakkide edastamise tehnoloogiat.

Elroni piletitulu: miljon eurot kuus

Elron teenis I kvartalis piletite müügist tulu 3 103 700 eurot ehk 7% rohkem kui möödunud aasta samal ajal, teatas ettevõte. Elroni rongidega sõideti esimeses kvartalis ligi 100 000 reisi rohkem kui aasta tagasi.
Eesti Liinirongid AS on kaubamärgi Elron all tegutsev riigiettevõte, mis toimetab Eesti siseriiklikel rongiliinidel.

Selgus KredExi mullune kasum

KredEx teenis eelmisel aastal kasumit 1,2 miljonit eurot. Mullu suurenes nii ettevõtluslaenude (44% võrreldes möödunud aastaga), eluasemelaenude (42%) kui ka korterelamulaenude (80%) käendamise maht. Kokku anti aasta jooksul käendus 3115 laenule summas 124,4 miljonit eurot. KredEx on riigile kuuluv finantsasutus.

PRANTSUSMAA

Valimised – mis võib oodata Prantsuse aktsiaid?

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Prantsusmaal peetakse pühapäeval presidendivalimiste esimene voor, kus üks võimalikke tulemusi on see, et viimasesse vooru pääsevad edasi paremäärmuslane ja reformimata kommunist – nii tasavägine on rebimine nelja suurima toetusega kandidaadi vahel.

Investoritel soovitab agentuur Bloomberg meelde tuletada, mis toimus läinud aastal ootamatu referendumi tulemuse järel Suurbritannia börsil. FTSE 100 indeks rallis naela järsu kukkumise järel järgmistel kuudel rekordile.

Prantsusmaal on populistide võimalik võimuletulek ühelt poolt investoreid pelutanud, teisalt näitab Bloombergi analüüs, et Prantsusmaa börsiindeksi CAC 40 ettevõtted saavad keskmiselt vaid neljandiku oma käibest Prantsusmaalt. Sellistel firmadel nagu LVMH, Danone, Michelin, Sanofi, L'Oréal ja Airbus on Prantsusmaa turu osakaal isegi alla 10% käibest.

Eeskuju lähiminevikust

"Vaadake, mis juhtus Suurbritannias pärast esmast müügilainet. Globaalsete firmade aktsiad rallisid, kui nael kukkus," ütles Arnaud de Langautier, Pariisis asuva Amplegesti varahaldur. "Kui valitakse eurovastane kandidaat, näeme algul loomulikult müügisurvet, eriti välisinvestoritelt. Kui aga vaadata selliste firmade fundamentaalnäitajaid nagu LVMH, mille puhul Prantsusmaa turu osakaal on väga väike, milleks siis müüa?"

Sektoripõhiselt on euroala viimaste aastate kriisides Prantsusmaa börsil hästi vastu pannud toidu- ja joogitööstuse, tervishoiu, esmatarbekaupade, kinnisvara ja turismisektori firmade aktsiad.

Brexiti referendumist on nael USA dollari suhtes odavnenud *ca* 14%, FTSE 100 on aga referendumieelse ajaga võrreldes 13% plussis. Mõned suurettevõtted Prantsuse börsil on šoki suhtes siiski vähem immuunsed, näiteks pangad. Crédit Agricole'i ja Société Générale'i käibest moodustab Prantsusmaa turg ligi poole.

Pangajooks pole välistatud

Bloombergi Pariisi büroo juht Géraldine Amiel ei välista isegi pangajooksu võimalust, kui presidendivalimiste viimasesse vooru peaksid edasi pääsema Le Pen ja äärmusvasakpoolne Jean-Luc Mélenchon. Enamik vaatlejaid siiski sellist stsenaariumi kõige tõenäolisemaks ei pea.

Arvamusküsitlustes pikalt liidrikohal olnud äärmusparempoolse Rahvusrinde juht Marine Le Pen lubab Prantsusmaa välja viia eurost ja Prantsusmaa võlad uude vääringusse ümber arvestada. Selline redenomineerimine ja eurost väljumine ei toimuks aga üleöö ja sel teel on hulk takistusi. Nii on Prantsusmaa finantsringkondades Frexiti ehk Prantsusmaa eurost lahkumise hirm jätkuvalt alles minimaalne.

▲ **Prantsusmaal peetakse pühapäeval presidendivalimiste esimene voor. Rebimine tõotab tulla väga tasavägine.** FOTO: EPA

EHITUS

Seadusemuudatus sillutab teed metsatöösturite miljarditehasele

Riigikogu kiitis eile 77 poolthäälega heaks seadusemuudatuse, mis lubab planeerimisest huvitatud isikul katta planeeringu koostamise ja mõjude hindamisega seotud kulud.

Riigikogu liige, endine Räpina paberivabriku omanik Meelis Mälberg selgitas pressiteate vahendusel, et kiire ja kõiki mõjusid arvestav planeerimise protsess aitab kaasa investeerimisotsuse tegemisele.

"Teada on puidu- ja metsatöösturite kava ehitada Tartu lähedale ligi miljard eurot maksev puidurafineerimise tehas. Kiiret ja asjatundlikku planeerimist pole vaja ainult uudse puidurafineerimistehase rajamiseks. On räägitud teistest-ki suurtest projektidest, mis otsivad omale kodu, olgu see siis mõni suur serveripark või Tesla gigatehas. Efektiivselt toimiv avalik sektor ei ole investeerimisotsuse tegemisel mitte viimase järgu argument," lausus Mälberg. Tema sõnul on mõistlik, et asjast huvitatud osalevad ka kulude katmisel.

"Kui mõne suure projekti õnnestumine sõltub riigi suutlikkusest olla efektiivne ja kompetentne partner erasektorile, peame pingutama. Uue ettevõtte saab Eestis asutada paari tunniga. Võiksime võtta eesmärgiks, et planeerimisprotsess on võimalik ära teha paari kuuga," lisas Mälberg.

Planeeringu tellijaks jääks ikka avalik võim, et välistada olukorda, kus see, kes maksab, tellib ka muusika, selgitas riigikogu liige.

Majanduskomisjoni seadusemuudatus võimaldab planeerimisalase tegevuse korraldajal sõlmida planeeringu koostamisest huvitatud isikuga lepingu planeeringu koostamise tellimise ja mõjude hindamise, sealhulgas keskkonnamõju strateegilise hindamise kulude katmiseks, teatas riigikogu pressiteenistus. Siia alla kuuluvad ehitusprojekti koostamise aluseks olevad planeeringud, riigi eriplaneeringud, kohaliku omavalitsuse eriplaneeringud ja detailplaneeringud.

ÄRIPÄEV.EE

TRANSPORT

Soome avab taksoturu

Hoolimata Soome taksojuhtide vastuseisust andis Soome parlament jah-sõna taksoteenuse konkurentsile avamisele.

Seadusemuudatuse eesmärk on suurendada transporditeenuse konkurentsivõimet ja kindlustada, et ka tulevikus püsiks transporditeenus. Seaduse arutamisel tõmbas endale aga peatähelepanu taksoteenuse konkurentsile avamine, mille vastu taksojuhid protestisid.

Transpordi- ja sideminister Anne Berner pidi ka valitsuse sees vastust andma. Esialgsest kavast suuremaid nõudmisi esitatakse taksojuhtide juhiloale, läbi käidi ka hindade ja kviitungite teemad.

ÄRIPÄEV.EE

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

VAJAD PLEKITÖID? TEEME ÄRA!

Tuleme kohale ja mõõdame. Valmistame ning paigaldame. Üle Eesti.

25 aastat kogemusi

A&M Toode

VÕTMED KÄTTE PLEKITÖÖD

Printech

Eristu unikaalse ja soodsa pinnakattega!

AS TOODE KATUSEABI:

TELEFON: 659 9400, 800 7000

www.toode.ee/printech

e-kiri: toode@toode.ee

2017. aasta jooksul AS Toode paigaldatud katustele TASUTA 1-aastane lisagarantii!

toimetaja Harry Tuul
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Äripäev
20. aprill 2017

▲ **Kohus nõustus meie hinnanguga, et deklaratsioonides oli esitatud valeandmeid, ütles maksu- ja tolliameti tulude osakonna talitusejuhataja Airi Jansen-Uueda.** FOTO: ANDRES HAABU

MAKSUVAIDLUS

Maksuamet seljatas skandaalse ärimehe

Maksuskeemide punumise ja ametkondade kurnamisega tuntust kogunud Raivo Paala, kes püüdis riigilt 540 miljoni euro suurust käibemaksu tagasi küsida, mõisteti pärast aastaid kestnud kohtumenetlust süüdi tehingu fabritseerimises.

PIRET REILJAN
piret.reiljan@aripaev.ee

Äripäev

Paala mõisteti möödunud kuul jõustunud Tartu ringkonnakohtu otsusega süüdi mitmes maksukuriteos, ta mõisteti tingimisi vangi ja talle kohaldati ka kolmeaastane ettevõtluskeeld. Selle kriminaalasja menetlemise puhul on aga tähelepanuväärne, et esialgu mõisteti Paala hiiglasliku käibemaksutagastuse nõude asjas kahes kohtuastmes õigeks, kuni sekkus riigikohus, kes varasemad otsused ja kohtualuste väited põrmustas ning asja tagasi madalamale kohtule põrgatas. Värskelt jõustunud kohtuotsuses ongi pilt juba sootuks teine – Paala kahjuks.

Kohtuvaidlus hõlmas süüdistusi mitmes kuriteos, sh mitmes maksuametile valeandmete esitamise episoodis. Keskendume aga kõige värvikamale juhtumile, kus Paala ja tema kompanjon Teet Raatsin esitasid 2009. aasta juunikuu käibedeklaratsioonis riigile kohtu hinnangul alusetu käibemaksu tagastusnõude summas 8,5 miljardit Eesti krooni (540 miljonit eurot).

Selleks koostasid Paala ja tema parem käsi Raatsin müügilepingu kahe Paalaga seotud osaühingu – Rosneft Eesti ja RKO Platvorm – vahel. Leping kandis kuupäeva 2009. aasta 1. juuni. Lepingu objekt oli kümne mereplatvormi konstrueerimiseks, paigaldamiseks ja opereerimiseks vajalik oskusteave. Samuti koostasid mehed sama kuupäevaga Rosnefti arve RKO-le kogusummas 55,4 miljardit krooni (3,54 miljardit eurot). Et oleks selgem, siis selle arve suurus on võrreldav Eesti suurima käibega ettevõtte Ericsson Eesti kolme aasta käibega.

Paala: viin ettevõetu lõpuni

Kuritegu jäi toimepanijate tahtlusest sõltumatult lõpule viimata, sest maksuhaldur peatas käibemaksu tagastusnõude täitmise. Tegelikult Rosneft RKO-le lepingus ja arvel näidatud teenust ei osutanud, otsustas kohus nüüdseks jõustunud otsuses. Kohus põhjendas näiteks, et toimunu ei ole eluliselt usutav, asjaosaliste ütlused on vastukäivad, tehingut tõendama pidanud dokumendid on vormistatud tagantjärele, kohtueelses menetluses ei leitud tõendeid, mis kahe firma hiigeltehingut kinnitaks jm. Lisaks ei allkirjastanud Rosneft Eesti poolt tehingu dokumente toonane ametlik juhatuse liige, vaid seda tegi Paala. Veel tugines kohus asjaolule, et väidetava hiigeltehingu järel tehingu osapoolte vahel raha ei liikunud. Paala selgitas olukorda erinevate tasaarvelduste ja nõuete loovutamistega, mis toimusid aga tema enda või Raatsiniga seotud firmade vahel. Mitte kusagil neis lülides nõuete loovutamise eest omakorda raha ei liikunud.

Raivo Paala ütles Äripäevale kohtuotsust kommenteerides, et hiigeltehing ei olnud fiktiivne. Ta saatis toimetusele oma rohkete e-kirjade hulgas ka mitu venekeelset dokumenti, mis peaks tema hinnangul tõendama, et nii toonane tehing kui ka väidetavalt tal senini töös olev äriplaan on päriselt olemas. Ta väitis, et kohus ei arvestanud dokumente, kuna need olid venekeelsed.

"Projekti eesmärk oli kasutada efektiivselt rasket naftat – eraldada selles sisalduvaid elemente. Klassikaline töötlemine ei võimaldanud toota raskest naftast tõhusalt naftasaadusi ja saada kätte väärtuslikke metalle. Meie lahendus rajanes uutel põhimõtetel," rääkis Paala oma e-kirjades toimetusele. Ta väitis, et läbirääkimised toimuvad praegu 200 nn separaatorkompleksi tootmiseks ja müümiseks hinnaga 65 miljonit eurot tükk. "Ehk hetkel on tehingu maksumus juba üle 13 miljardi euro. Mõistan, et olematult väikeses Eestis võib selline tehing tunduda ulmeline. Kahjuks või õnneks on see siiski tõsi," sõnas Paala.

"Panen selle separaatori Eestis tööle ja kutsun ka teid kirjutama naeruvääristavat lugu sellest, kuidas ettevõtjad tegelikult peavad meil elama. Ma viin ettevõetu lõpuni ja eks siis näe, kes meist oli naerualune," lubas Paala.

Kohus: eluliselt pole see usutav

Riigikohus on kõnealuses asjas eriliselt rõhutanud süüdistatavate ja tunnistajate ütluste elulise usutavuse hindamise vajadust. Erinevalt maa- ja ringkonnakohtu esimestest otsustest ei võtnud riigikohus süüdistatavate versiooni tõsiselt.

Maakohus jäi aga uskuma süüdistatavate juttu. Süüdistatavad kirjeldasid väidetava hiigeltehingu tagamaadest rääkides, et kuna nafta- ja gaasimaardlad olid hakanud ennast ammendama, siis pidi nafta puurimiseks minema kas Kaspia merre või Põhja-Jäämerre. Selleks oli vaja vastupidavaid naftaplatvorme. Projekt seisnes selles, et lasta Hiinas valmis ehitada uuel tehnoloogial põhinev nelja jalaga naftaplatvorm, mis on valmistatud külmakindlast materjalist, ning seejärel naftaplatvormid Venemaa firmadele Rosneft ja Gazprom välja rentida. Mereplatvormide projekti raames tehti koostööd erinevate isikutega, kes töötasid välja platvormide jalgade jää läbilaskmis- ja tõrjevõime.

Süüdistatava Paala ütluste kohaselt loobus loobus OÜ Rosneft Eesti oskusteabest ning äriplaani realiseerimisest OÜ RKO Platvorm kasuks, kuna Paala ei saanud

KOMMENTAAR

Kuritegude tõendamine oli tavapärasest keerukam

AIRI JANSEN-UUEDA
maksu- ja tolliameti tulude osakonna talitusejuhataja

Antud juhtum eristub teistest juba selle poolest, et kõne all olnud summad olid ülisuured ja kuritegude tõendamine tavapärasest keerukam.

Lisaks esines ka tõsised puudusi ettevõtete raamatupidamises. Kohus nõustus meie hinnanguga, et deklaratsioonides oli esitatud valeandmeid ja tegelikult tehingu aluseks olevat teenust ei osutatud.

Meie jaoks on oluline, et meil oleks kõik võimalused maksupettusi läbi viinud isikuid ettevõtlusest vajadusel eemal hoida ja nii takistada uute pettuste toimepanekut. Tavapäraseks meetodiks maksuvõlgade sissenõudmisel on meie poolt vastutusmenetluse läbiviimine, mis tähendab, et kui põhivõlgniku vastu ei ole võimalik kogu nõuet täita, siis võlgade eest paneme vastutama reaalselt need juhatuse liikmed, kes on maksuvõlad kas raske hooletuse või tahtluse läbi põhjustanud.

Sellest aastast on meil veel täiendav võimalus menetleda maksunõudeid otse kriminaalmenetluses. Seeläbi võtab menetlus juhatuse liikmete ja kaasaaitajate maksukuritegude eest vastutuselevõtuks vähem aega ning solidaarvastutus äriühingu maksuvõla eest langeb isikutele kohe kriminaalkohtuotsusega. Sel aastal oleme esitanud kaheksa avalik-õiguslikku nõudeavaldust kriminaalmenetlusse maksunõuetes kogusummas 6,38 miljonit eurot ja määranud maksuvõla eest solidaarvastutavaks läbi vastutusmenetluse 15 juhatuse liiget kogusummas 632 000 eurot.

Lisaks saame alates 2015. aastast toime pandud maksukuritegudele lisakaristusena rakendada läbi kriminaalmenetluse ettevõtluskeeldu kuni viieks aastaks, hoides nii maksupettusi läbi viinud isikud ettevõtlusest mõneks ajaks eemal.

> **Sel aastal oleme esitanud kaheksa avalik-õiguslikku nõudeavaldust kriminaalmenetlusse maksunõuetes kogusummas 6,38 miljonit eurot.**

PANE TÄHELE

Karistused: kohaldati ettevõtluskeeldu

Raivo Paala mõisteti süüdi mitmes kuriteos: maksukohustuse varjamine ja tagastusnõude alusetu suurendamine, raamatupidamise kohustuse rikkumine, maksukelmus suures ulatuses ja süüteokatse. Teda karistati 3 aasta pikkuse tingimisi vangistusega (5aastase katseajaga), lisaks kohaldati talle 3aastane ettevõtluskeeld.

Ettevõtluskeeld tähendab keeldu olla ettevõtja, juriidilise isiku juhtorgani liige, juriidilise isiku likvideerija ja prokurist või muul viisil osaleda juriidilise isiku juhtimises.

Lisaks Paalale mõisteti sama kohtuotsusega kuritegudes süüdi Ahto Kiil, Kaur Köök ja Teet Raatsin.

Kõik kolm mõisteti tingimisi vangi ja Raatsinile kohaldati lisaks 2aastane ettevõtluskeeld.

Samuti mõisteti kuritegudes süüdi Paalaga seotud ettevõtted OÜ Rosneft Eesti ja OÜ RKO Platvorm, kokku karistati firmasid 500 000 euro suuruse rahalise karistusega.

enam Rosneft Eesti kaudu tehinguid teha ega projekti arendada, sest äripartnerid asusid Venemaal ja ta ei tohtinud elukohast ega riigist lahkuda. Samuti seetõttu, et RKO Platvormil ei käinud maksuvaidlusi ning osaühingus olid isikud, kes ei olnud varasemate kriminaalmenetlustega seotud.

> **Panen selle separaatori Eestis tööle ja kutsun ka teid kirjutama naeruvääristavat lugu sellest, kuidas ettevõtjad tegelikult peavad meil elama.**
>
> **Raivo Paala**

Kallid kontaktid

Jõustunud otsuses leiab ringkonnakohus aga, et isikute ütlusi ei saa pidada eluliselt usutavaks. Väidetava tehingu hind oli erakordselt suur, samas oli lepingu sisu äärmiselt konkretiseerimata ning kogu lepingu tekst mahtus kolmele leheküljele. Lepingu objekti oli kirjeldatud üksnes üldsõnaliselt, märgiti, et selleks on kümne mereplatvormi konstrueerimiseks, paigaldamiseks ning opereerimiseks vajalik oskusteave, mis koosneb litsentsitud maardlate omanike kontaktidest, platvormide tehnilistest lahendustest, kontaktidest tootjatega ja konstrueerimiskavadest, kontaktidest operaatoritega ning potentsiaalsete ja huvitatud investoritega. Seega suures osas koosnes hiiglasliku maksumusega lepingu ese kontaktidest erinevate isikutega.

Ringkonnakohtu jõustunud otsuse kohaselt ei saa usutavaks pidada, et reaalset äritegevust omav ettevõte oleks valmis sõlmima niivõrd ebakonkreetset lepingut ning võtma selle alusel endale kohustuse tasuda üle 46 miljardi krooni ehk 3 miljardit eurot. "Järelikult ei ole tehingu toimumist kinnitavate isikute ütluste näol tegemist usaldusväärsete tõenditega, millele kohus sai oma otsuse rajada," otsustas kohus.

Meelis Laol ja Raivo Paalal sama käekiri

Eesti Ekspress kirjutas 2014. aastal, et Meelis Lao naftaäri Venemaal osutus bluffiks. Kui kõrvutada Lao ja Paala juhtumit, on need äravahetamiseni sarnased. Paala puhul olid aga summad oluliselt ambitsioonikamad.

Majandusbuumi laineharjal 2007. aasta sügisel sõlmis ärimees Meelis Lao väidetava megatehingu, sisenedes 59 miljoni krooniga (3,8 miljonit eurot) Venemaa suurde energeetikaärisse. Hinnaliseks "kaubaks" oli informatsioon: sellest pidi saama niiöelda otsetee ärisse, kus 200 miljonit dollarit maksvatelt mereplatvormidelt pumbatakse naftat ja looduslikku gaasi. Maksuameti arvates oli tehing aga fiktiivne ning selle eesmärk sooritada käibemaksupettus. Oktoobris 2014 jõustus kohtuotsus, mis kohustas Laod ja tema raamatupidajat solidaarselt tasuma nende juhitud firma maksuvõlg.

Kahtlust äratas juba ainuüksi kaup, mille Laole kuulunud firma ML Investments Group (selle Lao ettevõtte omandas hiljem Raivo Paala) ostis. 59 miljoni eest sai firma lepingu järgi "toornafta ja loodusliku gaasi kaevandamiseks konstrueeritud meremaardlaid projekteerivate ja tootmiseks vajalike ettevõtete ning isikute kontaktid", samuti "nafta- ja gaasijuhtmete uudse isolatsioonitehnoloogia esialgse kirjelduse ning Venemaal tootmisõigust omava ettevõtte ning selle võtmeisikute kontaktid", kirjutas Ekspress.

Lisaks seob Paalat ja Laod seegi, et kui Paala jäi vahele tööjõumaksude skeemiga, ajas tagajärgede klaarimisel asju teiste hulgas ka Meelis Lao – seda nn Paala poolel.

3,8

miljoni euro eest omandas Meelis Lao väidetavalt firma, millega kaasnesid väärtuslikud kontaktandmed.

XI Toiduainetööstuse aastakonverents

Milline on
Eesti toidu väärtus?
Riigile, ettevõtjatele, tarbijatele

26.04.2017 Radisson Blu Hotel Olümpia

Korraldaja: Eesti Toiduainetööstuse Liit – Estonian Food Industry Association

Peasponsorid: Kalev – Kiusatus aastast 1806; Balbiino

Suursponsorid: Salvest; Tallegg; Maks & Moorits; Saaremaa; Rakvere – Kõht täis Eesti moodi!; Rännarootsi; Värska Originaal; Valio; Coca-Cola HBC Eesti

Sponsorid: Eesti Pagar; Liviko anno 1898; BalSnack; Profexpo; A.LeCoq; Mamma; Jalt Ostrat – Küpseta·Naudi·Ela

Toetajad: Tallinna Ettevõtlusamet; Eesti Maaelu Arenguks Euroopa Liit maaelu arenguks investeerib; Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond: Euroopa investeeringud maapiirkondadesse

9.00 – 10.00 Registreerimine, hommikukohv
10.00 – 10.05 Sissejuhatus
Toiduliidu juhataja **Sirje Potisepp**
10.05 – 10.15 Pöördumine
Toiduliidu volikogu esimees **Veljo Ipits**

I sessioon: **TOIDUAINETÖÖSTUS JA MAJANDUSKESKKOND**
Moderaator **Sirje Potisepp***

10.15 – 11.05 **Majandusarengud maailmas lähiaastatel**
Urmas Varblane Tartu Ülikooli majandusteaduskonna rahvusvahelise ettevõtluse professor, akadeemik
11.05 – 11.30 **Eesti toit välisriikides - praktikuna ekspordist**
Annika Kõiv Farmi Piimatööstus AS ekspordijuht ning **Ruta Kallaspoolik** turundusjuht
11.30 – 11.55 **Mida vajab Eesti toit - toidupoliitika tulevikusuunad**
Tarmo Tamm maaeluminister
11.55 – 12.00 I sessiooni kokkuvõte – moderaator
12.00 – 13.00 Lõuna, fuajees toodete degusteerimised
13.00 – 13.50 **"Eesti Parim Toiduaine 2017" väljakuulutamine, võitjate autasustamine;**
Toiduliidu parimate eksportivate ettevõtete tunnustamine
Tseremoonial osalevad **president Kersti Kaljulaid** ja maaeluminister **Tarmo Tamm**

II sessioon: **TOIDUAINETÖÖSTUS JA MÕJUTEGURID**
Moderaator: **Asso Lankots**

14.00 - 14.30 **Uuring jaekettide ja tarnijate suhetest**
Aivar Voog Kantar Emori uuringujuht
14.30 – 15.00 **Kauplemise head tavad**
Marko Udras Eesti Kaubandus – Tööstuskoja poliitikakujundamise ja õigusosakonna juhataja
15.00 – 15.30 Tervislik paus, toodete degusteerimine
15.30 – 16.00 **Suhkrutalgud - toodete reformuleerimine suhkru näitel**
Krista Kalbin Valio Eesti As turundus- ja tootearendusdirektor ja **Marek Viilol** Põltsamaa Felix AS turundusdirektor
16.00 – 16.50 **Diskussioonivoor: Mida teha ülekaaluga?**
Moderaator: **Krista Kalbin** - AS Valio Eesti
Osalejad: **Kristin Salupuu** – toitumisnõustaja, **Diana Ingerainen** – Eesti Perearstide Seltsi juht, **Jüri Tamm** – EOK asepresident, **Marek Viilol** – AS Põltsamaa Felix
16.50 – 17.00 Lõppsõna ja kokkuvõte – moderaator
17.15 Pidulik vastuvõtt banketisaalis

* korraldaja jätab endale õiguse teha vajadusel programmi muudatusi

Täpsem info ja registreerimine **www.toiduliit.ee**
või telefonil **+372 6484 621**

SEADUS

Kui suur konkurent kolib külje alla

Suured apteegiketid kolivad usinalt väikeapteegile külje alla. Teha pole miskit, proviisoriapteek jääb alla.

MIRJAM ESPERK
mirjam.esperk@aripaev.ee

Meditsiini UUDISED

▲ **Uus apteek Pärnu turuhoones oli hoobiks sealsamas aastaid tegutsenud Lepa apteegi pidajale.**
FOTO: SÜDAMEAPTEEK

Aprilli alguses avati pidulikult Pärnu turu uues hoones Südameapteegi Turu apteek. Apteek kolis turumajja Sillamäelt. Kõrvalseisjad ei aimagi, millist meelehärmi valmistab uustulnuk naabruses aastaid tegutsenud Lepa apteegi omanikele.

See apteek kuulub proviisoriapteegile Mai Apteek OÜ. Viimase juhatuse liige Ly Jaanson sõnab, et kuna kahe apteegi vahel on vaid 50 meetrit, jääb ilmselgelt kaotajaks tema apteek. "Nõrgem pool, proviisoriapteek, ei suuda majanduslikult ketiapteegiga konkureerida," kinnitab proviisorist Jaanson. Tema jaoks on tegemist elulise küsimusega, sest apteegi sulgemine linnas tooks kaasa Mai Apteek OÜ kahe apteegi sulgemise maakonnas. "Ketiapteegi tulekut ei saa takistada. Juriidiliselt võiks proovida, aga sellist raha pole mõtet protsessimise alla panna," arvab Jaanson. Ka ei ole antud juhul võimalik Lepa apteegile ostjat leida. "See ei ole ainult minu probleem. Sarnaseid olukordi oli ja on ja tuleb veel."

Tõe huvides olgu märgitud, et Mai Apteegi üks omanikke on BENU apteegikett, ehkki vähemusosalusega. Ühe BENU apteegi analoogsest käigust saab lugeda mõni lõik edasi.

Peamiselt maapiirkondade mure

Jaansoni sõnu kinnitab apteekrite liidu peaproviisor Kadi Sarve. Ta selgitab, et peamiselt puudutab see maapiirkondi ja väiksemaid linnu, kus on alla 4000 elaniku. "Sellistesse kohtadesse on võimalik asutada haruapteeke. Paraku asutavad apteegikettide pidajad haruapteeke just proviisoritele kuuluvate maa-apteekide kõrvale," räägib Sarve. Et eesmärgiks on seniste maa-apteekide väljasöömine, näitab Kaidi Sarve hinnangul see, et enamasti asutatakse sellised apteegid kohta, kus külastajaid ei ole piisavalt isegi senise apteegi jaoks, rääkimata kahest. Ka sõidutatakse vahel sellistesse haruapteekidesse töötajaid mujalt. Sellisel moel haruapteegi avamisele ei ole Sarve sõnul mingit loogilist põhjust, sest see ei paranda ei kohalike elanike ravimitega varustamist ega ole ka majanduslikult põhjendatud. "Kui põhiapteegis töötab ülikoolihariduse proviisor, siis haruapteegis võib töötada madalama haridustasemega farmatseut. Kui apteegil peab maal olema vähemalt 50 ruutmeetrit pinda, siis haruapteek võib hakkama saada ka poole väiksemate ruutmeetritega," selgitab Sarv tagamaid. Proviisorite peetavate apteekide eeliseks peab ta seda, et nad on seal alati olnud ja neid tuntakse ning usaldatakse. "Müügiputkad tulevad ja lähevad. Mõni apteek aga ei jõua seda minemist ära oodata ja sulgeb uksed," sõnab Sarv.

Kohtuasju on proviisoriapteekide ja apteegikettide vahel olnud ridamisi ja Sarve sõnul just apteekide "kolimise" teemal. "Sest enam ei saa hulgimüüjaga seotud apteegiketid seaduse järgi uusi apteeke avada. Selleks ongi loodud "rändapteegid"," selgitab Sarv. "Rändapteegid" nihkuvad ühest Eestimaa piirkonnast teise. Tegelikkuses aga "rändab" ainult apteegi nimi. Ruumid, sisseseade ja isegi töötajad istuvad Sarve sõnul sageli rahulikult paigal.

"Viimase aja kurioosne näide on BENU apteegiketti kuuluv Silla Apteek Türi linnas Järvamaal. Pärast seda, kui BENU Sillanimelise apteegi Türil avas, vaidlustasid Türi apteekrid halduskohtus sellele apteegile tegevusloa andmise. Selle aasta veebruaris "kolis" Silla Apteek ootamatult Türilt Tallinna ning sai nimeks Poordi Apteek. Samal kuupäeval "kolis" teine BENU apteek – Kopli Polikliiniku Apteek – Tallinnast Silla Apteegi ruumidesse Türil," räägib Sarv.

Peale apteegi nime ei muutunud tema sõnul tegelikult midagi. Formaalselt on aga kaebuse aluseks olnud apteek Türilt lahkunud. Sarve sõnul jätkub selline pimesikumäng seni, kuni kohtust tuleb lahend. "Lahendini aga ei saagi jõuda, sest kaebuse esitamisel apteek "kaob"," räägib Sarv.

Kas see ongi konkurents?

Tegelikult aga ei konkureeri Sarve sõnul proviisoritele kuuluvad apteegid mitte ketiapteekidega, vaid hulgimüügiettevõtetega. "Ja võib küsida, kas seda võib üldse konkureerimiseks pidada? Seadusandja on loonud olukorra, kus apteek saab ravimeid osta üksnes sisemaiselt ravimite hulgimüügiettevõttelt. Tal ei ole üldse mingit võimalust kelleltki teiselt osta," tõdeb ta.

Eestis on Sarve sõnul seega kahesuguseid apteegipidajaid: neid, kes on samas ka hulgimüüjad, ning neid, kes peavad üksnes apteeki. Hulgimüüjad suurendavad pidevalt oma apteegivõrku, sest see on nende arengu ainus võimalus. Nende eesmärk on oma kaupa võimalikult palju müüa. "Sest teised apteegid, kellel on oma hulgimüüja, nendelt kaupa ei osta. Selline olukord on täielikult ebardlik ning jätkusuutmatu," arutleb Sarv.

Südameapteeki haldava Pharma Holding OÜ juhatuse esimees Katre Kõvask selgitab, et loo alguses toodud näite puhul sundis Südameapteeki Sillamäelt kolima tööjõupuudus. Kuna aga Südameapteek oli just võitnud apteegipinna konkursi Pärnu endise turu territooriumil avatavas kaubanduskeskuses, otsustasid nad litsentsi säilitada ning apteegi kolida nimetatud pinnale.

Mis aga puudutab konkurentsi üldiselt, siis selgitab Kõvask, et tihe konkurents sunnib pingutama nii sortimendi, asukoha kui ka apteegis toimuva nõustamisega, seda sõltumata sellest, kas apteegi omanik on proviisor või mõni äriühing. "Selleks, et apteegiga ära majandada ja anda tervisenõu otsivale inimesele põhjust samasse apteeki tagasi pöörduda, tuleb teha tõsiseid investeeringuid ja see tõde kehtib nii proviisorkui ka ketiapteegi kohta," kinnitab Kõvask.

See seletab tema sõnul ka üsna suurt frantsiisiapteekide hulka. Frantsiisiga kaasnevad paremad ostu-, turundus- ja IT-alased tingimused annavad apteegiomanikule rohkem kindlustunnet homse päeva suhtes.

"Tihedast konkurentsist võidabki kokkuvõttes kõige rohkem apteegikülastaja" lisab ta.

AINULT VEEBIST
Ravimiameti kommentaar **"Tegutseva apteegi asukoha vahetust ei saa keelata"**
www.aripaev.ee

TASUB TEADA

Üheksa kohtuasja

2014. aastast, kui muutusid kehtetuks apteekide avamisel kehtinud geograafilised-demograafilised piirangud, on üldapteegi või selle struktuuriüksuse avamist või kolimist vaidlustatud üheksal korral. Ühtegi kaebust pole veel rahuldatud. **Pooleli** on neli kohtuasja: OÜ Nurme Apteek kaebus ravimiameti otsusele Samfred OÜ üldapteegi avamiseks, OÜ Tamsalu Uus Apteek kaebus Euroapteek OÜ haruapteegi avamiseks, Türi Apteek OÜ ja Folia Apteek OÜ kaebus BENU Eesti OÜ üldapteegi kolimiseks (kaks kohtuasja).

494
üldapteeki on Eestis, sh 338 põhiapteeki ja 156 haruapteeki.

TÖÖTURG

Tööpakkumistel hoitakse eriti teravalt pilku peal

Märtsis külastati tööportaale üle 1,5 miljoni korra, selgus Similarweb.com-i statistikast.

CV Keskuse Baltikumi kommunikatsioonijuht Henry Auväärt rääkis, et keskmine tööle kandideerimiste arv kuus on ületanud majanduskriisi aastate taseme. "See näitab, kui aktiivselt otsivad eestimaalased endale paremat töökohta," ütles ta. "Töövõtjate aktiivsust põhjustavad ettevõtete juhtimisvead, noorte ambitsioonikad eesmärgid ja ka tehnoloogia arengust tulenev ligipääs tuhandetele tööpakkumistele."

Märtsi lõpu seisuga avaldasid Eesti tööandjad Auväärti sõnul aktiivseid tööpakkumisi üle 7500, lisaks veel tuhanded tööpakkumisi naaberriikidesse Lätti, Leetu ja Soome ning ka kaugemale Euroopasse. Alates 2012. aastast on Eesti töövõtjate soov minna välismaale tööle siiski pisut vähenenud ja huvi kodumaiste töökohtade vastu kasvanud, märkis Auväärt.

Tööjõus osalemise määr, mis näitab, kui suur osa tööealisest elanikkonnast on tööturul aktiivsed, tõuseb aasta-aastalt ja on jõudnud Eestis taasiseseisvumise aja rekordtasemele, märkis töötukassa tööotsijate ja tööandjate teenuste osakonna juhataja Kerstin Holland. "Kindlasti on üldist pilti mõjutanud ka asjaolu, et tööturule on sisenenud uus põlvkond, kes otsib tööd pigem interneti vahendusel," selgitas ta.

Järgneva aasta tööturgu prognoosides lisas Holland, et töökäte puudus on jätkuvalt tuntav, kuid pikemas perspektiivis võiks seda leevendada näiteks töövõimereform või pensioniea järkjärguline tõstmine.

ÄRIPÄEV.EE

Sisuturundus on oma kauba, teenuse, firma tutvustamine huvitavate lugude jutustamise kaudu. ST teenib alati tellija turunduslikke eesmärke.

ST Sisuturundus

Universaalne küttesüsteem liidab õhk-vesi- ja maasoojuspumba tõhususe

Küttesüsteemide tehnoloogia hoogne areng toob kaasa aina tõhusamaid võimalusi soo- ja kodu saavutamiseks ja hoidmiseks. Innovaatilise lahendusega on välja tulnud Saksa ettevõte Vaillant, kelle arendatud õhk-vesi- ja maasoojuspumba ühendamine annavad erakordse efektiivsuse. Lisaks saab samasse süsteemi liita ka maja ventilatsiooniseadmed.

▲ Vaillanti õhk-vesi-soojuspump on ideaalne lahendus igale majale.

Soojuspumba valik oleneb maja soojustusest, akende arvust ja suurusest. Eesmärk on, et igas tsoonis oleksid kõik temperatuurid õiged ning üldine energiakulu võimalikult madal. Targemates tänapäeva soojuspumpades juhivad soojust sisemised targad tsirkulatsioonipumbad, mis ajavad vett ringi ainult siis, kui temperatuuriandurid märku annavad. Loomulikuks osaks on saanud ka pumpade juhtimine nutitelefoni rakenduse kaudu.

Millegi erakordsega on saanud hakkama aga üle 140aastase soojustehnika tootmise kogemusega Saksamaa ettevõte Vaillant, sidudes omavahel õhk-vesi- ja maasoojuspumba. „Vaillanti õhk-vesi-soojuspump on ideaalne lahendus igale majale. Täna soetate võimalikult madalaid investeeringuid tehes õhk-vesi-soojuspumba, ent aastaid hiljem kogute raha ja puurite maakontuuri puuraugu. Meie tehnikud liidavad selle maakontuuri soojuspumbaga ja ongi teie majal maasoojuspump, vajamata uusi investeeringuid," selgitab Vaillanti soojuspumpade ametliku esindaja Eestis OÜ Maasoojus juhatuse liige Toomas Tiirmann, lisades, et süsteemile saab juurde liita ka ventilatsioonimooduli, tänu millele hakkab soojuspump ammutama energiat ka ventilatsioonist.

Kust tuleb süsteemi efektiivsus? Erinevalt teistest õhk-vesi-soojuspumpadest sulatab Vaillant pumba õues olevat osa vaid kaks korda ööpäevas, kulutades sellele oluliselt vähem elektrienergiat kui konkurentide pumbad. Saladus on seadme kondenseerumispunkti asukohas, mis paigaldatud nii, et kondenseerumisoht on viidud miinimumini. Lihtsuses peitub võlu.

Kust alustada küttesüsteemi planeerimist?

Uue maja puhul on tõhusa küttesüsteemi saavutamiseks kõige mõistlikum koostada esmalt hästi läbimõeldud kütteprojekt ning olla valmis pigem alguses veidi rohkem rahaliselt panustama, säästes hilisemate küttekulude pealt rohkem. Kütteprojekt ei ole tüüpprojekt ega niisama põrandasse pandud toru, vaid spetsialistide poolt välja töötatud just selle hoone jaoks parim lahendus.

Oluline on kooskõlastada hoone üldehitusprojekt küttesüsteemide ja ventilatsiooniprojektiga ning loomulikult kaasata ehitamisprotsessi ka ehitusjärelevalve. Nii tagate, et näiteks põrandakütte jaoks põrandasse paigaldatavad torud ja kaablid oleksid õigesti valitud ning tööd õigesti teostatud, sest vastasel juhul võib küte hakata kulutama liiga palju energiat. See omakorda tõstab aga taas igakuised kulusid, kuid siis pole enam midagi teha, sest ka kõige parem soojuspump ei suuda ülejäänud küttesüsteemi vajakajäämisi korvata.

„Näide: 2017. aasta veebruaris oli Vaillanti õhk-vesi-soojuspumba kulu 240 m2 suurusel Tallinnas asuval majal, mille esimesel ja teisel korrusel on põrandaküte, 79 eurot. Majas püsis pidev temparatuur 23 kraadi.

Küttesüsteemi projekti on võimalik tellida nii koos paigaldustöödega kui ka ilma, aga soovitatav on tööd lasta läbi viia ettevõttel, kellelt küttesüsteemid ostetakse. Igal soojuspumba paigaldajal peavad olema olemas seadusega ettenähtud freooni ehk kasvuhoonegaaside litsentsid ja muud majandustegevusregistris märgitud tegevuste load. Küsige neid julgelt näha!

Küttesüsteemi renoveerimine

90% klientidest on veendumusel, et nende majad on hästi soojustatud ning energia suures kulus on süüdi küttesüsteem. Ükskõik kui ilusat juttu müügimees ajab, tuleks enne soojuspumba ostulepingule alla kirjutamist kutsuda kohale tehnik, kes määrab, kas hoone soojustus on piisav, valitud soojuspump sobilik ning torud õigesti mõõdistatud. Soojuspump pole triikraud, mis kodus lihtsalt seinakontakti pistetakse ja kõik on korras!

Samuti on mõttekas lasta teha soojuskaamerapildid, mis hoiavad ära hilisemaid vaidluseid ning annavad kõigi osapoolte jaoks olulised lähteandmed. Võib-olla saab omanik parandada lisaks küttesüsteemi vahetamisele ka hoone soojustust ning eelkõige annab see konkreetsed andmed pumba häälestamiseks. Renoveeritava küttesüsteemi puhul tuleb enne uute seadmete paigaldamist kindlasti kogu süsteem läbi pesta, et eemaldada sinna tekkinud mustus.

Küttesüsteemi paigaldus või vaheldus ei lõpe Vaillanti kliendi jaoks pelgalt soojuspumba ostuga. Sellele järgneb hooldus- ja järelevalveteenus, mis sisaldab nii paigaldaja kui ka tootja poolset pumba jälgimist interneti kaudu. Kui soojuspump peaks hakkama anda häiret, kontrollivad Maasoojus OÜ tehnikud seda esmalt kaugjälgitava mooduli kaudu ning tulevad vajadusel kohale.

Vaillanti soojuspumpadel on kuni 10aastane kompressori garantii ning teistel osadel kaheaastane täisgarantii. Lisaks garanteeritakse kuni 20aastane varuosade kättesaadavus. Vaillanti eesmärk on, et soojuspump peab vastu pidama kuni 25 aastat.

MIS ON MIS
MAASOOJUS OÜ

Kadaka tee 72a, Tallinn
tel 680 9001
info@maasoojus.ee
www.maasoojus.ee

MAASOOJUS.EE
KODUSOE OTSE LOODUSEST

▼ Soojuspumba töötamise skeem

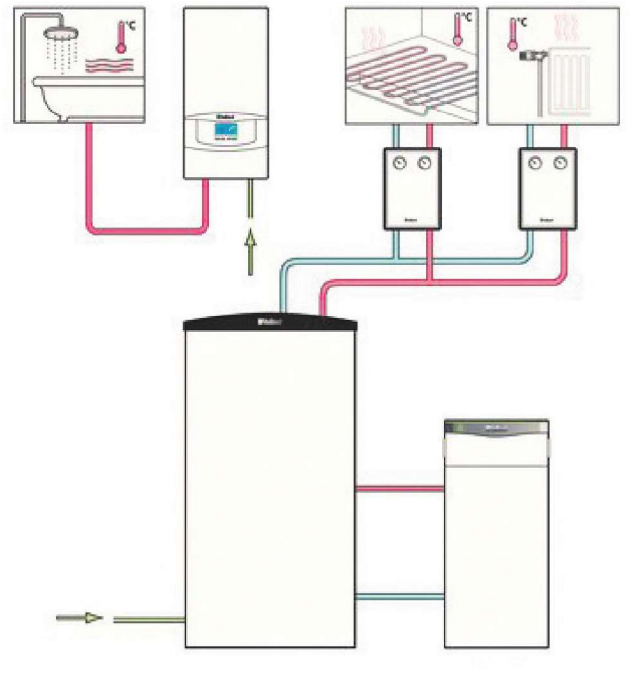

MAKSUD

Pangamaks seab ohtu finants-stabiilsuse

Eesti Panga teatel võib plaanitav pangamaks ohustada Eesti finantsstabiilsust. Kui see aga tõeks saab, peaks see kehtima võimalikult paljudele finantsasutustele.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee
Äripäev

Kavandatav finantsteenuste maksustamine võib tuua kaasa negatiivseid kõrvalmõjusid Eesti finantsstabiilsusele ja pärssida majanduse rahastamist, märkis Eesti Pank värskes finantsstabiilsuse ülevaates.

Kui valitsus siiski pangamaksuga edasi liikuda tahab, tuleks see keskpanga hinnangul kehtestada mitte ainult suurtele kommertspankadele, vaid võimalikult laiale finantsasutuste ringile. Nii vähendataks turumoonutusi, mis võivad finantsstabiilsust ohustada.

"Eesti Pank ei võta seisukohta selles, kas teatud tegevust peaks rohkem maksustama või vähem maksustama, see pole meie asi öelda, mis sektoritest maksu koguda. Me vaatame seda läbi finantsstabiilsuse prisma," ütles Eesti Panga president Ardo Hansson.

Ta ütles, et Euroopa Liidus on teenuste ja kapitali liikumine vaba. Kui pangamaks kehtestataks varade mahu baasil, võib see tähendada, et pangad vähendavad likviidsus- ja kapitalipuhvreid või liigutavad tegevuse mujale.

Finantssektori seis praegu tugev

Praegu on finantsstabiilsust ähvardavad ohud Eesti Panga hinnangul üldiselt siiski väikesed. Nii ettevõtetel kui ka peredel on suured finantspuhvrid ja pangandussektori omakapitali tase on kõrge, märkis keskpank ülevaates.

Majanduskasv kiirenes aasta lõpus nii Eestis kui ka mujal euroalas. Positiivne trend kehtib ka Eesti peamiste kaubanduspartnerite puhul, rääkis Eesti Panga asepresident Madis Müller pressikonverentsil.

Eestis tekitab tema sõnul jätkuvalt muret madal kasumlikkus, ent ohud on muutunud väiksemaks. "Tundub, et eelmise aasta lõpuga võib kasumite langus olla peatunud. Eesti ettevõtted on suutnud enda käibe- ja müüginumbreid kasvatada isegi olukorras, kus kulud on tõusnud," rääkis Müller.

Eesti pikaajalise kasvuvõimekuse peale mõeldes on aga tema sõnul probleem jätkuvalt madal investeeringute tase, mis mõjutab kasvupotentsiaali.

Kiire palgakasv ikka ohtlik

Eesti finantssektorit ohustab jätkuvalt müügitulust kiirem tööjõukulude kasv, mis vähendab kasumit ja nõrgestab seega firmade võimet laenu maksta. Ehkki eelmise aasta lõpus käibe kasv kiirenes ja kasumi langus on pidurdumas, on palgasurve siiski suur ning kasum võib taas langema hakata. Lisaks pole veel selge, kui palju on mitu aastat kestnud kasumi ja investeeringute langus Eesti ettevõtete konkurentsivõimet vähendanud. Kui kasumid kahanemist jätkavad, võivad ettevõtted lõpuks pankrotistuda ning tööhõive ja palgatase alaneda, mis omakorda tähendaks, et ohus on perede võime laene teenindada.

Ettevõtete laenumaksevõime vähenemise riski leevendab aga varasemast väiksem finantsvõimendus ja üsna kõrge likviidsete varade tase, märkis Eesti Pank. Palgakasvuga seotud kasumi kahanemisega kaasnevad riskid on liikunud allapoole.

Kinnisvaraturg teeb muret

Kiirel palgakasvul on veel teinegi võimalik varjukülg – koos kindlustunde paranemisega tõstab see kinnisvaraturul tehinguaktiivsust ja kiirendab veelgi hinnakas-

PANGANDUS

Itaalia poliitiku must raha käis läbi Danske

Itaalias Milanos käib kohtuprotsess parlamendiliikme Luca Volonte üle, kusjuures asjal on side Eestiga, kirjutas Postimees.

Poliitikut süüdistatakse selles, et ta sai Aserbaidžaanist raha, mille vastu tegi riigile sobivat poliitikat ja lobi inimõigustele keskendunud Euroopa Nõukogu Parlamentaarses Assamblees (ENPA). Süüdistuse järgi tehti Volontega seotud fondi Novae Terra arvetele Eestist aastatel 2012–2014 neli ülekannet kokku summas 2,17 miljonit eurot, mis tulid Danske Panga Eesti filiaalis registreeritud pangakontodelt.

Eestist ülekanded teinud firmad on registreeritud Ühendkuningriigis ning info nende omanikest jookseb liiva maksuparadiisides Marshalli saartel, Belize'il ja Briti Neitsisaartel.

Volonted Itaalias süüdistav prokurör väidab, et Eesti pankade kaudu liikunud summa suurusjärk on miljard dollarit.

ÄRIPÄEV.EE

HINNATÕUS

Baltikumis inflatsioon tipus

Märtsis aeglustus euroala inflatsioon veebruari 2% tasemelt 1,5%-le, kiirema inflatsioonitempoga on euroala riikidest Balti riigid, teatas Eurostat.

Lätis oli inflatsioon märtsis aasta baasil 3,3%, järgnesid Leedu ja Eesti 3,2% ja 3%ga.

Kõige aeglasem oli hinnatõusu tempo euroala riikidest Iirimaal ja Hollandis, aasta baasil 0,6%. Suurima majandusruumi Saksamaa inflatsioonitempo oli samal tasemel euroala keskmisega ehk 1,5%.

Peamine hinnatõusu vedaja oli energia hind. Alusinflatsioon aeglustus euroalal märtsis veebruari 0,9%-lt 0,7%-le.

ÄRIPÄEV.EE

PANGANDUS

Ühistupanga tegevusloa saamist takistab Edgar Savisaar

Finantsinspektsioon loobus Tallinna linna veetava Ühistupanga taotluse läbivaatamisest, põhjendades otsust sellega, et nad ei saa piisavalt hinnata Tallinna linna usaldusväärsust panga ühe asutajana, kui ei saa lisainfot Egar Savisaare kohta.

Finantsinspektsiooni juht Kilvar Kessler rõhutas, et inspektsioon tegi kõik võimalikud jõupingutused puudu jäänud andmete saamiseks, kuid kuna neid ei saadud, ei olnud neil teist valikut kui taotlus tagastada, vahendas ERR.

"Me ei nõustu finantsinspektsiooni seisukohaga, et Tallinna linn institutsioonina pole piisavalt usaldusväärne panga liige," sõnas panga juhatuse liige Ülle Mathiesen pressiteates.

Finantsinspektsiooni põhjendus, et nad ei saa piisavalt hinnata Tallinna linna usaldusväärsust panga ühe asutajana, kui nad ei saa lisainfot Edgar Savisaare kohta, tundub Mathieseni sõnul panga juhatusele kummaline, sest Savisaar on Tallinna juhtimisest juba pikemat aega kõrvaldatud.

▲ **Ühistupanga juhatuse liige Ülle Mathiesen märtsi lõpus peetud korralisel üldkoosolekul.** FOTO: ANDRAS KRALLA

Äripäev kirjutas märtsis, et suuresti tallinlaste maksudest rahastatud Eesti Ühistupanga asutamisest saab suvel juba kaks aastat, kuid pank on endiselt tegevusloata ja mullune kahjum küündis 368 000 euroni. Eesti Ühistupanga majandusaasta aruandest selgub peale selle, et peamine kulu oli juhtkonnale makstud tasud. Mullu läks alates 3. veebruarist kuni aasta lõpuni juhatuse ja nõukogu tööjõukuludeks koos sotsiaalmaksuga kokku 306 000 eurot. Paralleelselt tiksus selle aasta veebruari lõpuni ka likvideerimisel olev Ühistupanga Asutamise Sihtasutus, mille tööjõukulud eelmise aasta algusest olid sotsiaalmaksudega ligi 318 000 eurot.

ÄRIPÄEV.EE

MIS ON MIS

Eesti Ühistupank

Ühistupangal on 161 eraisikust ja juriidilisest isikust liiget. Nende hulgas Tallinna linn, Tartu Tarbijate Kooperatiiv, Mainor, Estiko, E-Piim Tootmine, Endover Kinnisvara, Silikaat Grupp, Saidafarm, Fund Ehitus ja Seven Oil. Samuti olid asutajaliikmeteks Põlvamaa, Kambja, Maaelu Edendamise ja Kehtna hoiu-laenuühistud, EELK Varahaldus ning mitmed väiksemad ettevõtted.

Selle aasta veebruaris astus liikmeks ka Tallinna linnale kuuluv AS Tallinna Soojus osamaksega 2 000 000 eurot. Ettevõttel tekivad Eesti Ühistupangas liikme õigused alates finantsinspektsioonilt positiivse otsuse saamisest olulise osaluse omandamise kohta.

Tegevuskulud olid mullu üle 64 000 euro, sellest andis Äripäeva andmetel umbes 50 000 euro eest õigusabiteenust AB Varul.

AVA EXPRESS
KOLIMISTEENUSED
Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

Kui pangamaks kehtestataks Eestis varade mahu baasil, võib see tähendada, et pangad vähendavad likviidsus- ja kapitalipuhvreid või liigutavad tegevuse mujale, ütles Eesti Panga president Ardo Hansson.
FOTO: ANDRES HAABU

PANE TÄHELE

Vastutsükliline kapitalipuhver tuleb pankadel luua finantstsükli tõusu ajal, kui süsteemne risk kiire laenukasvu tõttu suureneb. Säärase lisapuhvriga saavad pangad katta raskel ajal ehk tsükli languse perioodil tekkida võivaid kahjumeid ning jätkata laenude andmist. Mida suuremaks on süsteemne risk laenuturul kuhjunud ja mida suuremat tasakaalustamatust see tekitab, seda suurem peab olema kapitalipuhver.

TASUB TEADA

Keskpankade, sh Eesti Panga üks ülesandeid on hoida hinnastabiilsust, nii et inflatsioon ega deflatsioon poleks pikka aega liialt kõrge. Hinnastabiilsuse eeldus on aga finantsstabiilsus ehk see, et kogu finantssektor toimiks tõrgeteta, inimesed usaldaksid panku ja rahaasjad kulgeks ladusalt.

vu. Kuna ka intressimäärad on madalad, toetab see kodulaenude ja kinnisvaraga tegelevate firmade laenukasvu. See aga suurendab pankade haavatavust kinnisvarasektori riskidest.

Pered võivad enda maksevõimet ka üle hinnata, kuna sissetulekud on pikka aega väga kiiresti kasvanud, märkis keskpank. Nii võivad pered eeldada, et palgakasv jätkub samas tempos ka tulevikus ning võtta kohustusi, mis tegelikult käivad neile üle jõu. Kuna palgad suurenevad tootlikkusest kiiremini, ei saa sissetulekute kiire kasv enam pikalt kesta.

Praegu on kodulaenude tingimused ja standardid Eesti Panga hinnangul sobivad ning keskpank ei pea vajalikuks kodulaenudele kehtestatud nõudeid muuta. Vajadusel ollakse aga valmis nõudeid kiirelt karmistama.

Aasta alguses kasvas enamikus sektorites ka ettevõtetele antud laenude maht. Suurima panuse kasvu andsid seejuures kinnisvara- ja ehitussektor, kus ettevõtted on laenu võtnud ärikinnisvara arendamiseks. See tähendab, et pankade krediidirisk on samuti üha enam seotud ärikinnisvara turuga. Samas leevendavad ka seda ohtu pankade jätkuvalt kõrge kasum ning omakapitali tase.

Probleem võib tulla Euroopast

Kogu Euroopa ja seeläbi ka Eesti jaoks tuleb suur oht sellest, et võlakirjaturgudel on jätkuvalt väga madalad intressimäärad – see tähendab, et need võivad tulevikus tugevalt tõusta ning tuua institutsionaalsetele investoritele suuri kahjumeid.

Lisaks terendab Eestile Põhjamaadest tulev risk: mitme Eestis tegutseva panga emapank on pärit Rootsist, kus on kõrge eraisikute võlakoormus ning jätkuvalt kasvavad kinnisvarahinnad. Probleem tekib juhul, kui finantsturud hakkavad Põhjamaade majanduse või pankade riske senisest kõrgemaks hindama.

Sellisel juhul tähendab sealsete peredе kõrge võlakoorem, et intressimäärade tõustes ja laenukulude kasvades võivad pered tarbimist vähendada. See langetaks omakorda ettevõtete tulusid ja võimet laene teenindada, nii halveneks aga pankade laenukvaliteet.

Eesti finantssektorit puudutab Põhjamaade majandusest ja pankadest tulev risk peaasjalikult likviidsuse ja rahastuse kaudu: emapankadest saadud vahendid moodustavad Eesti pankade rahastamisest ligikaudu viiendiku ning Põhjamaade pankadega on seotud ka likviidsusjuhtimine. Lisaks vähendaks Põhjamaade majanduse probleemid nõudlust Eesti ekspordi järele.

Riske vähendab aga see, et praegu on Põhjamaade majanduslik olukord hea ja pankade finantsseis üsna tugev, märkis Eesti Pank.

Rootsi majanduskasv on tugev ja tööturu olukord paranenud, samuti on suurte Rootsi pangagruppide kasumlikkus kõrge ja omakapitali tase stabiilne.

Hädapuhvrit pole vaja

Tugeva olukorra tõttu finantsturul jättis Eesti Pank senisele 0% tasemele ohtude maandamiseks kogutava vastutsüklilise kapitalipuhvri nõude. Võla ja SKP suhe on viimastel aastatel püsinud ühtlane ning peaks samas piirkonnas püsima ka lähiaastatel, märkis keskpank.

Hansson tõi välja, et pankade väljastatud laenumahud on küll kasvanud, ent ettevõtlussektori laenukoormus ei ole suurenenud. Ka lähiaastatel saab laenukoormuse kasv liikuma kooskõlas SKPga. "Praegu me ei näe ette mingeid murettekitavaid trende," ütles Eesti Panga president.

Kinnisvaraturu aktiivsuse suurenemine võib siiski laenukoormust tõsta ning firmade võlakoormus hakata kindlustunde ja investeeringute kasvades tõusma. Seetõttu jälgib Eesti Pank riskide võimalikule kuhjumisele viitavaid näitajaid ja on valmis vajadusel puhvrinõuet kõrgemale tasemele tõstma.

LÜHIDALT

Ülemiste keskus laieneb veelgi

Ülemiste keskus käivitab aasta lõpus laienemisprojekti, millesse investeeritakse 35 miljonit eurot ja tänu millele kasvab keskuse kaubanduspind 13 000 m² võrra.
Ülemiste keskuse tegevjuhi Guido Pärnitsa sõnul toob laiendus juurde üle 20 teeninduspinna, sh kino ja spordiklubi.
Keskuse uus laiendus valmib 2019. aasta kevadel.
Ülemiste keskuses on praegu pinda ligi 69 000 m² ning selles on 210 kauplust ja teeninduskohta. Keskuse omanik ja arendaja on Linstow International (Norra).

EASi nõukogu sai uued liikmed

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Urve Palo nimetas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) nõukogu uuteks liikmeteks IT-ettevõtja Tiit Paananeni, Kone Baltikumi tegevdirektor Markus Nisula ja põllumajandusettevõtja Urmas Lahti.
EASi nõukogusse kuuluvad veel Viljar Lubi, Kaia Sarnet, Anto Liivat, nõukogu esimees on Erki Mölder.

Krediidipanga juhatusse valiti Hans Pajoma

Jaanuaris uued omanikud saanud ja sügisel Coop Panga kaubamärgi all turule tuleva Krediidipanga nõukogu kinnitas panga neljandaks juhatuse liikmeks Hans Pajoma, kelle vastutada on ärikliendipanganduse juhtimine.
Pajoma on töötanud pangandusvaldkonnas 2001. aastast, Hansapangas ning DNB Eesti üksuses, kus oli juhatuse esimees ning Balti äripanganduse juht. Krediidipanka asus ta tööle tänavu veebruaris.
Krediidipanga juhatusse kuuluvad veel finantsjuht Kerli Lõhmus, riskijuht Janek Uiboupin ja juhatuse esimees Margus Rink.
Coop Eesti koosneb 19 ühistust, millel on 80 000 klientomanikku.

FALKONET METALL

METALLIMÖÖBEL

TOOTED:
- GARDEROOBIKAPID
- ARHIIVIKAPID
- TÖÖRIISTAKAPID
- TÖÖKOJA SISUSTUS
- ARHIIVIRIIULID
- NAGIPINGID

Falkonet Metall OÜ
Tel +372 605 4060
info@falkonet.ee
www.falkonet.ee

Truck Trading Estonia OÜ
www.tte.ee
Kvaliteet liikumises

Truck Trading Estonia on asutatud 2003. aasta detsembris. Oleme DAF veoautode ja Knapen haagiste ametlik esindaja Eestis ning Schmitz Cargobull haagiste ja VanHool busside teeninduspartner Eestis. Pakume originaalvaruosi meiepoolt esindatud brändidele DAF, Knapen, Schmitz Cargobull ja VanHool ning TRP varuosi teistele veoautodele, bussidele ja haagistele. Teenindame erinevaid sõidukeid rakendades „One Stop Shop" põhimõtet (positiivne lahendus kõigile veoautode ja haagistega seotud probleemidele ühest kohast). DAF Trucks N.V. on Hollandis asuv veoautode tootja, mis kuulub ettevõttele PACCAR Inc. See on üks suuremaid ja edukamaid raskeveokite tootjaid maailmas. PACCARi tooteid müüakse erinevate nimede all, s.h. Kenworth, Peterbilt ja DAF. Truck Trading Estonia on kiiresti arenev ja kaasaegse töökeskkonnaga ettevõte, mille esindused on Tartus, Harjumaal Rae vallas ja Pärnumaal Paikusel.

Seoses ettevõtte arenguga otsime enda meeskonda:

TARBESÕIDUKITE MÜÜGIOSAKONNA JUHTI

TÖÖ KIRJELDUS
- tarbesõidukite müügiosakonna tegevuse kasumlik juhtimine ja korraldamine
- müügitegevuse planeerimine, monitooring ja analüüs
- turundustegevuse korraldamine
- ettevõtte esindamine ametkondades, finantsasutustes ja partnerite juures
- klientide vajaduste väljaselgitamine, nõustamine
- olemasolevate ja uute kliendisuhete hoidmine, haldamine ja arendamine

NÕUDMISED KANDIDAADILE
- eelnev töökogemus tarbesõidukite või nende varuosade ja tarvikute müügivaldkonnas
- tugevad müügi- ja teenindusalased teadmised
- hea analüüsimisvõime ning planeerimisoskus
- läbirääkimis- ja suhtlemisoskus
- hea tekstitöötlus- ja tabelarvutusprogrammide kasutamise oskus
- hea eesti, vene ja inglise keele oskus nii kõnes kui kirjas
- positiivne suhtumine ja julgus vastutada
- oskus müüa oma ideid
- kohusetundlikkus ja korrektsus
- kehtiv B- ja C- kategooria sõiduki juhtimisõigus

ETTEVÕTE PAKUB
- huvitavat ja mitmekülgset tööd veoautode ja haagiste valdkonnas
- kaasaegseid töötingimusi
- erialast koolitust
- motiveerivat palgasüsteemi
- arenemisvõimalusi

LISAINFORMATSIOON
- ühendust võetakse ainult sobivate kandidaatidega.

Kui tunned, et just Sina sobiksid sellele ametikohale, siis saada 5. maiks 2017.a oma CV ja motivatsioonikiri (ühes palgasooviga) aadressile tagasiside@tte.ee märksõnaga "Müügijuht" või kandideeri läbi CV-Keskus või CV-Online keskkonna.

www.tte.ee
DAF
KNAPEN TRAILERS

Esmakordselt toimuval Äripäeva kinnisvaraarenduse konverentsil räägime hetkel töös olevate mastaapsete arendusprojektide kujunemisloost, ehitamisest finantseerimisest ja lõpptarbijate leidmisest. Üritus toob kokku valdkonna esindajad. Anname ülevaate turul toimuvast ja toome kuulajateni kinnisvaraarenduste tulevikuperspektiivid.

9.00 HOMMIKUKOHV JA VÄRSKE ÄRIPÄEV

9.30 AVASÕNAD

9.45 **ÜLEMISTE CITY KUJUNEMINE SUUREPÄRASEKS ÄRI- JA ELUKESKKONNAKS**
Technopolis Ülemiste juhtkonna esindaja

10.15 **UNIKAALNE MAAKRI ÄRIKVARTAL**
JAAN ERELT, Maakri Kvartal projektijuht

10.45 **VESTLUSRING. KAPITALI KAASAMINE ARENDUSPROJEKTILE IDEEST KUNI MÜÜGINI – PANK VERSUS ÜHISRAHASTUSPLATVORM**
DANIIL AAL, Estateguru äriarendusjuht

11.30 KOHVIPAUS

12.00 **DÜNAAMILINE T1 KAUBANDUS- JA MEELELAHUTUSKESKUS**
ALLAN REMMELKOOR, Pro Kapital Grupp tegevjuht

12.30 **ROHELINE PARK- ESIMENE ÄRIPARK, MIS ON SPETSIAALSELT LOODUD TOETAMA PÕLLUNDUSE JA METSANDUSE ARENGUT KESKKONNA-SÄÄSTLIKUS KESKKONNAS**
TARVO SOKK, Cesana Grupp juhatuse liige

13.00 **NOBLESSNERI SADAMALINNAK**
ANDRUS VÄÄRTNÕU, Noblessner Arenduse investeeringute juht

13.30 LÕUNA

14.15 **TEEMA KINNITAMISEL**

14.45 **ELUKONDLIKU KINNISVARATURU HETKESEIS JA TULEVIKU VÄLJAVAATED**
RISTO VÄHI, Uus Maa Kinnisvarabüroo analüütik

15.15 **ARENDUSPROJEKT, MIS MÜÜB**
UKU TINT, Endover Kinnisvara arendusdirektor

15.45 **BONAVA „ÕNNEUURING“: MIDA OOTAB OSTJA TULEVASELT KODULT**
Esineja kinnitamisel

16.15 – 16.30 KONVERENTSI LÕPETAMINE

Soodushind kuni 07. mai k.a 229€ +km/osaleja
Tavahind 259€ +km/osaleja
3 või enam osalejat ühe registreerimise kohta **179€** + km/osaleja

Lisainfo programmi kohta:
programmijuht Lisandra Treimann,
lisandra.treimann@aripaev.ee, 56956161

Korraldajad: Äripäev
Äripäev Kinnisvarauudised.ee

SHOPPER MARKETINGI MEISTRIKLASS

INSPIRATSIOONIRIKAS VÄLKLOENG

2. MAI 2017 TALLINK SPA & CONFERENCE HOTEL

Viimaseid päevi SUPERsoodushind! 139 eurot

Shopper marketing on "uus trend", millest aitab läbi murda ja selgust tuua tõenäoliselt kõige suuremate kogemustega *shopping marketing*i ekspert

MARTIN MOSTRÖM
Rootsist.

Meistriklassis saad teada:

- Mis on shopper marketing?
- Milline on brändi võim jaekaupmehele ja ostjale?
- Kuidas digitaliseerimine on tarbijat muutnud?
- Millised on tarbija ja ostleja erinevused?
- Milline on ostja teekond ostuni?
- Kuidas tehakse ostuotsus?
- Milliste tööriistade abil saab parandada toote kommunikatsiooni müügikohas?
- *Shopper marketing*i plaan – kuidas teha tarbija strateegiat?
- Millised on 10 põhimõtet, kuidas tarbijale läheneda?
- Kuidas parandada turunduse ROId?

Meistriklass kestab kell 12:00–17:00
NB! Loeng on inglise keeles.

Vaata meistriklassi täpset programmi
Äripäev Kaubandus.ee

Soodushind kuni **25. APRILLINI 139 EUROT** (km-ga 166,80 eurot).
Alates 26. aprillist kehtib tavahind 199 eurot (km-ga 238,80 eurot).

Lisainfo ja registreerimine:
Maarit Eerme,
telefon: 514 4884,
e-post: maarit@kaubandus.ee

Äripäev

Võta raamatupidajale appi Raamatupidamise Praktik ja avasta uusi tuluvõimalusi ning kokkuhoiukohti!

Tellimine: www.raamatupidaja.ee/rppraktik • 667 0099

toimetaja Harry Tuul
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

▲ Palka ameeriklasi ja osta Ameerika kaupu, on olnud president Donald Trumpi üks loosungeid. FOTO: EPA

VÕÕRTÖÖLISED

Trumpi viisaefekt – tööjõu sisserändeks tihedam sõel

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

USA presidendi Donald Trumpi kiiluvees karmistasid oma oskustööliste viisaprogramme sel nädalal ka Austraalia ja Uus-Meremaa.

Teisipäeval allkirjastas USA president Donald Trump korralduse, mille eesmärk on revideerida põhjalikult tööviisade (H-1B) süsteemi, mis peaks riiki tooma eelkõige kõrgepalgalisi tippspetsialiste, kuid mida ulatuslikult kasutatakse hoopis kohaliku tööjõu asendamiseks madalama palgaga nõus oleva võõrtööjõuga, valdavalt Indiast.

Lisaks vaadatakse üle reeglistik, mis peaks tulevikus suurendama riigihangetel kohalike toodete eelistamist.

Palka ameeriklasi ja osta Ameerika kaupu, oli Donald Trumpi valimiskampaania üks keskseid loosungeid.

"Me saadame maailmale tugeva sõnumi: kavatseme kaitsta oma töötajaid, kaitsta oma töökohti ja ometi ükskord Ameerika enda huvid esikohale seda," ütles Trump.

Burgerivalmistajaid pole vaja

Samal päeval teatas Austraalia peaminister Malcolm Turnbull, et tühistab kaks aastakümmet kehtinud 457 tööviisade programmi, asendades selle kitsama ja rangemate tingimustega programmiga. Vähemalt 200 ametit arvatakse defitsiitsete oskuste nimistust välja. Praegu on selle viisaga saanud Austraaliasse tulla ka burgerite tegijad ja varasema töökogemuseta inimesed. "Meil tuleb tagada, et Austraalia töökohad läheksid eelkõige austraallastele," ütles Turnbull telekanalile ABC.

„Oleme absoluutselt kindlalt eesmärgiks võtnud, et esikohal peavad olema kiivide huvid.

Uus-Meremaa immigratsiooniminister Michael Woodhouse

Muudatuse mõte on eelistada kohalikku tööjõudu ning lükata riikliku fondi toel käima täiendav väljaõppesüsteem, mis peaks aitama vajalike oskuste defitsiiti ületada.

Viisa ainult hooajaks

Eile teatas ka Uus-Meremaa, et karmistab tööviisade programmi, et kiiresti kasvanud sisserännet ohjeldada. Näiteks tõusevad palganõudmised – tööviisaga töötaja peab saama vähemalt mediaanpalka. Samuti ei saa edaspidi põllumajandussektori hooajatöödele saabujad enam viisat terveks aastaks, vaid ainult hooajaks.

"Oleme absoluutselt kindlalt eesmärgiks võtnud, et esikohal peavad olema kiivide huvid," tsiteeris agentuur AP Uus-Meremaa immigratsiooniministrit Michael Woodhouse'i, kes kasutas slängisõna "kiivi" Uus-Meremaa kodanike suhtes.

ENERGIA

Taastuvenergia osa tarbimises suurenes

Esimeses kvartalis tootsid Eesti elektrijaamad taastuvenergiat 424 gigavatt-tundi ja taastuvenergia moodustas 15,8 protsenti elektrienergia kogutarbimisest, mis on ligi 3 protsendi võrra rohkem kui möödunud aasta samal ajal, teatas Elering.

Aasta tagasi esimeses kvartalis kattis taastuvenergia 13 protsenti kogutarbimisest ja 2015. aasta samal perioodil 17,8 protsenti. Taastuvenergia osakaalu selle aasta sihttasemeks on Eesti seadnud 15,2 protsenti.

Tuuleenergia moodustas esimese kvartali taastuvenergia kogutoodangust 44,9 protsenti ning toodetud 191 gigavatt-tundi oli eelmise aasta sama perioodiga võrreldes heade tuuleolude toel kolmandiku võrra suurem. Tuuleenergia eest maksis Elering jaanuarist märtsini toetusi 8,2 miljonit eurot ehk 17 protsendi võrra rohkem kui eelmise aasta samal perioodil. Kogu toodetud tuuleenergiast sai toetust 80 protsenti.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Volvo ehitab oma esimese elektriauto Hiinas

Volvo Cars ehitab oma esimese puhtalt elektriauto Hiinas ja mitte Rootsis Göteborgis, kirjutas Rootsi majandusleht Dagens Industri.
Plaani järgi sõidab auto tootmisliinilt maha 2019. aastal.
Volvo elektriauto pole mõeldud ainult Hiina turule, vaid seda hakatakse ka eksportima.

Euroopas kasvas uute sõiduautode turg

Euroopa Liidu riikides kasvas uute sõiduautode müük märtsis 11,2% ja aasta esimeses kvartalis kokku 8,4%, vahendas Autode Müügi- ja Teenindusettevõtete Eesti Liit AMTEL.
Märtsis müüdi Euroopa Liidus ligi 1,9 miljonit uut sõiduautot ehk ligi 200 000 rohkem kui möödunud aasta märtsis.

toimetaja Peeter-Eerik Ots
tel. 667 0169
peeter-eerik.ots@aripaev.ee

KOMMENTAAR

Primitiivne maksupoliitika

Valitsuse ohjeldamatust kulutamisjanust ajendatud aktsiisipoliitika pälvib õigustatud kriitikat. Tööandjate organisatsioonid on selle alternatiiviks pakkunud pigem käibemaksu 1% tõusu. See lihtne lahendus ei ole siiski parim. Miks?

Jämedalt võttes on Eestis praegu tarbimismaksud liiga suured, varamaksud põhimõtteliselt puuduvad ja tulumaksukoormus üldiselt keskmine ehk mõistlik, aga liialt kaldu töösuhtemaksude poole.

Saabuv tulumaksuvaba miinimumi tõus nihutab küll veidral ja väga ebamugaval moel, aga siiski seda suhet tasakaalu poole. Parema tasakaalu saaks, tõstes tulumaksuvaba miinimumi 500 eurole ja samal ajal maksumäära 25 protsendile.

Kuna määra ei tõstetud, aga maksuvaba miinimumi tõsteti, tekib tulumaksusüsteemis puudujääk. Maksulaekumist proovitakse suurendada niigi ülekoormatud tarbimismaksuga ja täiesti ebamõistlike aktsiisitõusudega. Selline maksude tõstmine on kõige primitiivsem lahmimine, mida maksusüsteemis korraldada saab.

Käibemaksu tõus ei anna efekti

Kui aktsiisikoormuse vähendamiseks tõsta käibemaksumäära, nihutame sama tarbimismaksusüsteemi sees lihtsalt koormuse teise kohta. Seejuures vähendame sellega sisuliselt maksuerisust, mis suunab soovitavat tarbimiskäitumist (tervise- ja keskkonnakahju). Fakt, et aktsiisimaks on tõusnud liiga kiiresti, ei anna põhjust käibemaksu tõsta. See ei anna ka efekti, kuna liiga kõrge tarbimismaksukoormus sellega ei vähene.

Aktsiisimaksu maksavad ettevõtted, kes kandivad selle toote hinnatõusuks. Ettevõttel, mis loob vähe lisandväärtust (kaubandus, vahendus) on ükskõik, kui suur on käibemaks.

Ettevõte, mis loob palju lisandväärtust, kannab loodud lisandväärtuse käibemaksukulu ise ja võtab selle tarbijalt nagu aktsiisigi puhul. Lisandväärtuse tootjad ei taha käibemaksutõusu.

Toidu- ja vältimatute kaupade käibemaksumääraks võiks olla 14% ja muudel kaupadel 24%. Säärasel erisusel on ka tugev sotsiaalne mõte, vähendamaks madalapalgaliste maksukoormust ja tugevdamaks kodumaise toidukauba tootja positsiooni.

Maksustruktuuri tasakaalustamiseks tuleb passiivne vara maksustada, viia tulumaksukoormus astmetult tasakaalu, tööjõumaksukoormust vähendada sotsiaalsüsteemi reformi abil, tarbimismaksud tasakaalustada käibemaksuerisuste kaudu ning aktsiisimaksud langetada konkurentsivõimelisele tasemele.

TÕNU TEEVEER
Vabaerakonna
majandustoimkonna juht

Fakt, et aktsiisimaks on tõusnud liiga kiiresti, ei anna põhjust käibemaksu tõsta.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Arendajad hoiavad buumi eemal

Kinnisvarahinnad on buumiaegsel tasemel. Uute korterite müük tegi rekordi. Kortereid ostetakse paberi pealt. Kinnisvarasektoris kasvavad võlad.

Kinnisvarateemalised pealkirjad saavad järjest rohkem leheruumi. Kraanad täidavad linnaruumi ja igal nädalal alustatakse mõne uue arendusprojekti ehitusega. Olukord teeb ettevaatlikuks ja meenutab aastat 2007. Kümme aastat tagasi Eestit raputanud kinnisvarakriis on kõigil hästi meeles ning otsime selle kordumise mustrit igast uudisest. Pessimistid ütlevad, et ajalugu kordub ning iga pidu saab ükskord otsa. Optimistid seevastu toovad välja, et kinnisvarahinnad on pikaajaliselt kasvanud rohkem kui aktsiate hinnad ja tõusevad edasi.

Kinnisvaraturg toimib nagu iga teine turg vaba majandusega maailmas. Hinna määravad nõudlus ja pakkumine. Pakkumise poolel pikalt ei peatuks, sest vabu krunte on Tallinnas piisavalt ning konkurents ehituse ning projekteerimise sektoris toimib. Nõudluse määravad majanduskasv ja selle sisu, tööturu aktiivsus, elanikkonna kindlustunne, pankade laenupoliitika ja intressid, elanikkonna demograafiline koosseis jne.

Rahauputust ei paista

Eelmise kriisi peapõhjus oli pankade ohjeldamatu rahapakkumine. Asi tundus kahtlane, kui minu õpetajast kaasale helistati suurpangast ning küsiti, kas ta sooviks oma õpetaja palgaga võtta eluasemelaenu. Arendajatele anti laenu ehitusõiguseta maa ostuks, korterite ostul puudus omafinantseeringu nõue.

Laenu anti kõigile ning selle tulemusel tõstis korterite keskmist hinda näitav graafik 2005. aastal oma tõusunurga ebaloomulikult üles. Kriis oli alanud.

ANDRES AAVIK
Liven Kinnisvara partner

Asi tundus kahtlane, kui minu õpetajast kaasale helistati suurpangast ning küsiti, kas ta sooviks oma õpetaja palgaga võtta eluasemelaenu.

Kui vaatame tänast korterite keskmist hinda kajastavat graafikut, siis see on mõõdukas tempos stabiilselt tõusev. Seda toetavad kasvavad sissetulekud, madal tööpuudus ning laiemalt majanduse suhteliselt hea seis. Tallinn kasvab sarnaselt teiste pealinnadega, noored kolivad maapiirkondadest Tallinna õppima ja töötama. Koos jõukusega kasvab ühe elaniku kasutatav eluruumi pind. Kõik need asjaolud toetavad nõudlust.

Meile teadaolevatest turgu mõjutavatest negatiivsetest faktoritest teeb murelikuks elanikkonna demograafiline koosseis. Kinnisvaraturule jõuab järgmise 20 aasta jooksul oluliselt vähem noori kui lähiminevikus. Välismõjuritest, nagu rahakriisid ja sõjad, ei tasu rääkida, sest nende üle puudub meil kontroll ja sellistel juhtudel on mõjutatud suuremad regioonid. Seega on meile teadaolev makropilt kinnisvaraturgu soosiv.

Rahustav eelmüügi nõue

Arendusturu riske on oluliselt maandanud pankade kehtestatud eelmüügi nõue, mis tähendab, et enne arendajale pangalaenu väljastamist peab olema "paberi pealt" müüdud 20–50% korteritest. Soomes on suuremad arendajad eelmüüki praktiseerinud juba kümneid aastaid. Mõni projekt võib müügis olla 3–4 aastat ning alles siis, kui 40% korteritest on huvilised leidnud, tehakse ehitamise alustamise otsus. Sellist eelmüügi taktikat kasutavad arendajad, kes tegelikkuses ehituseks panga abi ei vaja (Skanska, YIT, NCC), eelmüügi nõue on seatud vaid sisemiste finantsriskide maandamiseks. Professionaalsed turuosalised on tänaseks aru saanud, et nn paberilt müük on vaid positiivne näitaja. Kõrgem eelmüügi tase on ka ostja jaoks märk, et objekti rahastamisel tõenäoliselt probleeme ei teki ja kodu valmib, nagu arendaja lubas.

Pangad on piiranud ka arendajate ringi, kelle projekte finantseeritakse. Oluliseks eelduseks projekti finantseerimisel on varasem positiivne koostöökogemus ning arendamise kogemus vähemalt paarist sarnasest projektist. Niinimetatud taksojuhid ja halva mainega tegijad arenduseks laenu ei saa. Olgu täpsustuseks öeldud, et "taksojuhtideks" nimetatakse kõiki neid arendusturule sisenejaid, kelle põhitegevus ei ole kinnisvaraarendus.

Uusi projekte on turule tulnud palju, kuid samas on uute korterite laojääk vähenenud, mis tähendab, et ostetakse rohkem kortereid, kui uutes projektides alustatakse. Toetavaks faktoriks on ostjate hulgas levinud arusaam, et uus korter on parem kui vana. Põhjuseid on mitu. Uues majas on paremad planeeringud, helipidavad seinad ja laed, madalamad kommunaalkulud, korras trepikorda ja hästi korraldatud parkimine, kiirem lift jne. Oluline on ka naabrite sarnane mõtteviis ja suhtumine. Kodusse, mis on ostetud raskelt teenitud palga eest, suhtutakse hoopis teistmoodi kui kodusse, mis on saadud EVPde eest või suisa tasuta.

Kokkuvõtteks võiks öelda, et olukord elukondliku kinnisvara uusarenduste turul on kontrolli all. Tõus on stabiilne ning sel on kümne aasta taguse ajaga võrreldes oluliselt kindlam vundament. Üksikud projektid võivad takerduda kas vale hinnastamise, puudulik rahastamise või mõne muu põhjuse tõttu, kuid nendest ei tasuks teha üldistusi kogu turu tervise kohta.

KOMMENTAAR

Tesla jaoks oleme eelmises sajandis

Uudis, et Eesti alustas kampaaniat Tesla uue gigatehase Gigafactory 2 siia meelitamiseks, on tähelepanuväärne. Vaevalt, et kellelgi on vähegi mõjuvaid argumente, miks seda mitte teha – ilmselgelt oleks see fenomenaalne saavutus ning üks suurimaid majanduslikke võite Eesti ajaloos.

Selle võimaluse ärakasutamiseks ei piisa turundusvideost ega lobitööst. Vaja on astuda konkreetseid samme ja kardetavasti oleme mitme käiguga hiljaks jäänud.

Teslat ning Elon Muski kõige paremini iseloomustavaks sõnaks on tulevik. Musk lähtub maailmavaatest, mis kirjeldab olemist kui pidevalt uueks saamise vormi. Innovatsioon viib maailma edasi ning siinkohal ei ole motivaatoriks kaugeltki mitte raha, vaid miskit palju õilsamat – isetu soov piire nihutada. Elon Muski visioon tulevikust ei piirdu ainult Tesla või SpaceXiga, äramärkimist väärib tegevus tehisintellekti ning superintellekti rindel.

KASPAR KURVE
Eestimaa Roheliste
juhatuse liige

Põlevkivi energiaallikana ei kuulu 21. sajandisse.

Miks peaks Tesla tahtma oma gigatehase Eestisse rajada? Jah, Eesti on tõepoolest mingites aspektides (mille alguses on e) maailma esirinnas – ja see on tubli saavutus. Aga Eesti ei ole innovaatiline riik ning kümned võimalused, mida 21. sajand meile pakub, on kasutamata. Mis veelgi hullem – sellesisulist dialoogi praktiliselt ei eksisteerigi.

Meie poliitikute kartus reitingute pärast ja puuduv julgus kaks käiku ette mõelda pärsivad suuri otsuseid, mida vajame, et kanda välja innovaatilise riigi tiitel. Ajal, mil riigid astuvad julgeid samme tuleviku suunas, nagu näiteks Hyperloop ja kodanikupalga kehtestamine – teemad, millega Musk isiklikult väga tihedalt seotud on –, räägib meie valitsus dinosauruslikust Rail Balticust ning teeb marginaalseid maksusüsteemi muudatusi.

Põlevkivi on eelmine sajand

Aga mõisteks, mis Eesti mahajäämust kõige paremini iseloomustab, on ebaefektiivne põlevkivimajandus, milles seisnebki meie majanduse põhiprobleem ka OECD arvates. Põlevkivi kaevandamine ja kasutamine annab 4,5% SKPst, aga toodab 80–90% koguheitmetest. Nõustun täiesti Mario Kadastikuga, et just põlevkivi on põhiline faktor, mis on takistuseks potentsiaalsetele olulistele investeeringutele Eestisse. Põlevkivi energiaallikana ei kuulu 21. sajandisse. Selle kasutamiseks ei leidu ühtegi ratsionaalselt argumenti. Isegi hinnad, millega üritatakse veel põlevkivi kaitsta, on taastuvatel energiaallikatel juba samasugused või madalamad. Ning praegu on kõigest aasta 2017 – arvestades tehnoloogia arengu kiirust, muutub see bilanss taastuvenergia kasuks veelgi.

Kõige selle valguses on võimalus, et Tesla ja Elon Musk, kes on aastaid seisnud taastuvate energiaallikate eesrindel (mõelgem kas või Tesla Solar Roofile, rääkimata autodest endist), Tesla gigatehase Eesti rajaksid, minimaalne. Ning põhjuseks ei ole mitte ebaõnn, vaid meie valitsuse suutmatus ajaga kaasas käia. Aga lootma peab, sest mingil imelikul kombel aeg-ajalt imesid ju siiski juhtub.

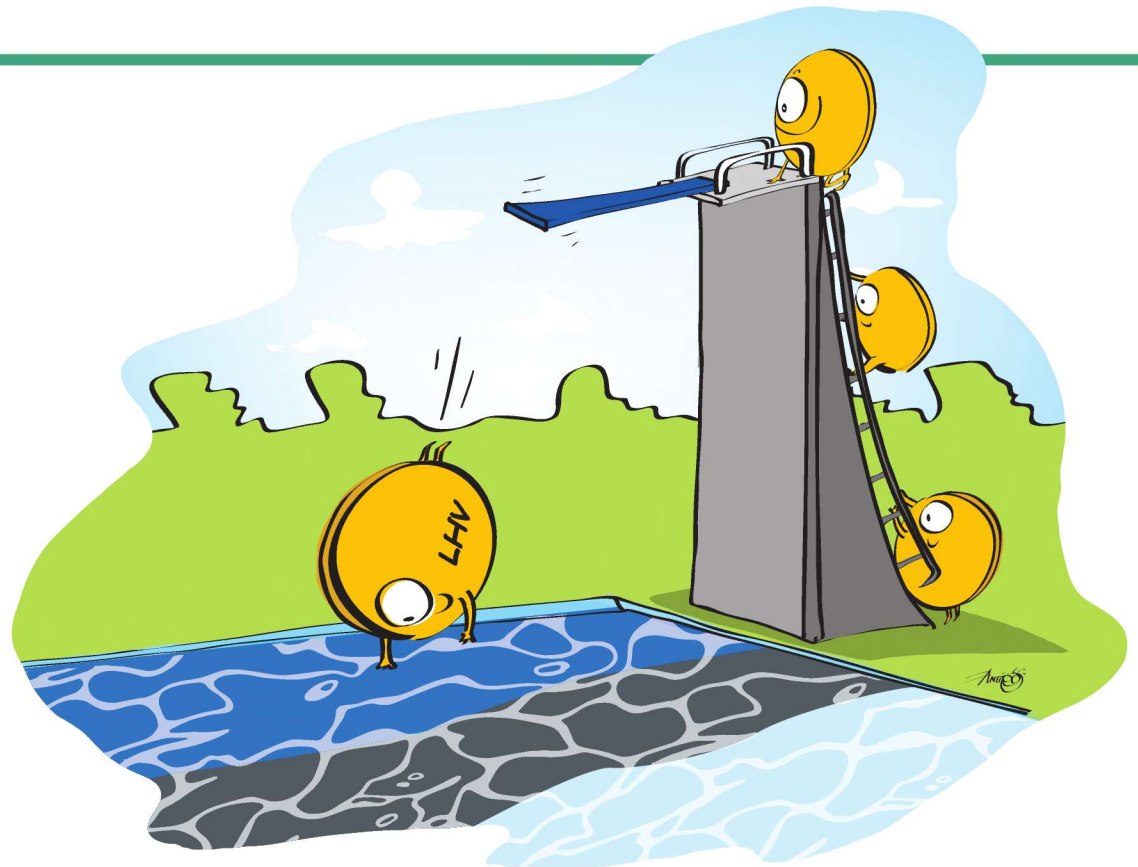

JUHTKIRI

LHV ja Nordica sinimustvalge PR-projekt

LHV ja Nordica lõid oma lennukirenditehinguga mitu kärbest korraga ning teistel tasuks õppida, et suurelt võib mõelda küll.

Eesti riiklik lennufirma Nordica sõlmib riigile kuuluva ettevõttega Transpordi Varahaldus lepingu kahe uue lennuki CRJ900 rentimiseks. Lennukite ostmiseks väljastab Transpordi Varahaldus 25 miljonit euro eest võlakirju, mille märgib LHV. Täpsemalt küll pooleks LHV pank ja LHV pensionifondid.

Kõlab nagu ilus lugu, kus kõik võidavad. Öeldakse, et kõik, mis kõlab liiga ilus, et olla tõsi, ei ole kas tõsi või ei olegi ilus. Ehk – milles on konks?

Äripäeva toimetuse arvates on konks selles, et selliseid lugusid tahaks rohkem kuulda. Isegi kui kogu see tehing on pastakast välja imetud ja võimendati tegevusi, mida oleks tehtud nagunii, on selles sellist elegantsi, et julgeks teistelegi soovitada. PR küll, aga tehke järele!

LHV, kes panustab sellele, et ennast eestimaise pangana inimeste peas kinnistada, sai selle tehinguga oma imagole tuge. Nordica on küll natuke võõrapärane ja päris mitte sama, mis oma Estonian Air oli, aga ikkagi oma. Eesti pank ja Eesti lennufirma koostöös. Ilus.

Teiseks, LHV leidis siiski koduturult koha, kuhu investorite ja sealhulgas pensionisse investeerijate raha paigutada. Ajal, mil kurdetakse, et ühest otsast raha põleb vaikse leegiga kontodel, sest kuhugi pole seda paigutada, on praegune tehing näide, et võimalusi on küll, kui otsida. LHV otsis ja leidis. Tubli.

LHV ei riski liialt, sest tehingu summa, mis kõlab küll aukartustäratavalt – ikkagi miljonid, on tegelikult panga jaoks mikroskoopiline. 25 miljonist pool on pisut üle 1% LHV pensionifondide mahust ning isegi kui tehing lörri läheb, ei kannata fondid suurt kahju.

Lennuk on likviidne vara

Pealegi on raske näha, mismoodi tehing saab LHV jaoks lörri minna, sest tegemist on riigi garantiiga võlakirjadega. Riigiabi, võiks selle kohta öelda. Isegi kui Nordica välja ei vea, saab Transpordi Varahaldus pakkuda lennukeid teistele soovijatele. LHV pensionifondide juht Andres Viisemann kinnitas Äripäevale, et lennuk on tagatis nagu iga teine ja neile eksisteerib teisene turg. Lisatagatiseks on Transpordi Varahalduse neli lennukit.

Tehingu sisuks olevate võlakirjade intress on 2,58 protsenti, mis ei ole küll teab mis kõrge, aga pole ka paha. Tehingu eest riigiga ehk sisuliselt riskivaba tehingu kohta igati korralik tulemus. Nordica sai tehingust samuti tuge oma mainele, sest anti edasi sõnum sellest, et lennufirmal läheb hästi – ega lennukeid ilmaasjata juba juurde ei rendita. Ja raha hoitakse kodumaal, mis sobib igati kodumaisele lennufirmale.

Võib juhtuda, et sajad ja tuhanded kaubanduskeskustes LHV müügiinimeste poolt panga pensionifondidesse meelitatud tulevased pensionärid muutuvad murelikuks oma säästude saatuse pärast ja hakkavad neid mujale viima. Eks sellega peab LHV nüüd edasi tegelema ja selle hirmu maha võtma. Kõrgelt kukkumine on valusam ja nii Nordica kui ka LHV peavad sellega arvestama.

Aga Eesti riigile on siin järjekordne näide, et kodumaine kapital otsib võimalusi ja on neid, kes võimalusi pakuvad. Mis takistas näiteks parvlaevade puhul samasugust võimalust kohalikele investoritele pakkumast? Või edaspidised suuremad investeeringud teedesse?

Ja muidugi tuleb võimalust pakkuda linnahalli puhul – kui erainvestorid tahavad projektis osaleda, on see suurim kindlus, et projekt on päris. Kui investorid ei seda soovi, tuleb kampaaniast loobuda.

VASTUKAJA

Riigipalgaline kirjanik on ka aruandluses vaba

Kuulun riigipalgaliste kirjanike "esimesse plejaadi" ja mulle jääb arusaamatuks, mis on see ränk koorem, millest Vilja Kiisler oma loos räägib.

MAARJA KANGRO
kirjanik

Kinnitan siiski, et riigipalgaliste loojate puhul ei rõhu tootmismahtudele ei loomeliidud ega kultuuriministeerium.

Riigipalk on suurepärane meede, mille konkreetsele rakendamisele pole mul midagi ette heita.

Aruanne kord aastas

Jutt, nagu peaks riigikirjanik aru andma mitu korda aastas, on ekslik. Lepingus on kirjas, et kirjanik peab andma oma loomeliidule "kirjaliku ülevaate enda loomingulisest tegevusest jooksva kalendriaasta jooksul" iga aasta 1. detsembriks, ja see on kogu ränk aruandluse koorem. Eelmise aasta aruandmine kujutas endast vabas vormis e-kirja kirjanike liidu esimehele Tiit Aleksejevile (et tema saaks info ministeeriumile edastada).

Aruandevorm on vaba

Kui üksikasjalikult või üldsõnaliselt keegi oma loomingulist tegevust kirjeldab, on kirjanike endi asi, mingit "aruandluse vormi" ei eksisteeri, detaile ei pinnita.

Ma ei tunne, et mind survestaks miski peale mu enese südametunnistuse, ja mul on raske uskuda, et ka survetundlikum kirjanik võiks seda kord aastas saadetavat kirja ränga koormana tajuda.

Usun, et Vilja Kiisler soovis oma kirjatükiga loojaid kaitsta kvantiteedile rõhuva suhtumise eest, ja hindan sellist õilsat soovi kõrgelt.

Kinnitan siiski, et riigipalgaliste loojate puhul ei rõhu tootmismahtudele ei loomeliidud ega kultuuriministeerium.

ÄRIPÄEV EETRIS

Maksuvikatiga ribidesse

Maksude ja riigi maksuplaanide üle arutlevad Dmitri Jegorov (rahandusministeeriumist), Mait Palts (kaubanduskojast), Kadri Simson (minister) ja Aivar Sõerd (riigikogust). Vestlusringi Pärnu finantskonverentsilt juhib Äripäeva peatoimetaja Meelis Mandel.

Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

8

protsenti kasvas märtsis Elroni rongides sõitjate arv märtsis. Esimeses kvartalis sõideti ligi 100 000 reisi rohkem kui aasta tagasi. Kõige populaarsem rongiliin oli Tallinn-Paldiski 318 800 reisiga.

TEHNOLOOGIA

Google paneb kukalt kratsima

Alustasin eelmisel nädalal lugeja soovitusest kannustatuna uut lugudeseeriat, kus keskendun uue aja ettevõtetele. Avalöögi andsin Facebookiga, nüüd võtan ette Google'i emafirma Alphabeti, mis on tõusnud maailma üheks mõjuvõimsamaks firmaks. Kas see aktsia sobiks ka minu portfelli?

INVESTOR TOOMAS
investor.toomas@aripaev.ee

Äripäev

Aprilli alguses kirjutas mulle Veiko, et võiksin vaadelda lähemalt rohkem uue aja ettevõtteid. Võtsin tema palvet kuulda ning eelmisel nädalal selgitasin, miks Facebook on minu igavalt kindel lemmikkasvuaktsia.

Alphabeti põhiäri on väga sarnane Facebooki omaga selles mõttes, et mõlemad firmad teenivad peaaegu kogu käibe ja kasumi internetireklaamide müügist. Kuid see sarnasus on vaid pinnapealne ja tegelikkuses on Alphabet ilmselt üks kõige laiema haardega ettevõte, mida ma tean.

Esmalt selgitan igaks juhuks veel kord üle, miks ma räägin Alphabetist ja mitte Google'ist. 2015. aastal otsustas Google teha massiivse restruktureerimise (Google'i kaasasutaja Larry Page'i kiri on endiselt firma esilehel abc.xyz), mille raames loodi üks kõikehõlmav haldusfirma nimega Alphabet, kuhu Google tütarfirmana kuulub. Alphabeti firmade seas on ka näiteks termostaate tootev Nest ning isesõitvaid autosid arendav Waymo. Segaseks teeb olukorra asjaolu, et Alphabeti A-aktsia USAs Nasdaqi börsil kaupleb endiselt lühendi GOOGL all.

Aga nii palju siis (lähi)ajaloost. Vaatame parem hetkeseisu ja tulevikku. Alphabet on üks neist firmadest, mida on meeletult keeruline analüüsida puht seepärast, et ta tegutseb miljonil eri rindel. Mul kuluks ainuüksi terve artikkel selleks, et kõik nende tegevusalad üles lugeda.

Raha teenitakse ühest allikast

Tegevusvalkondi on Alphabetil küll palju, kuid raha tuleb siiski põhimõtteliselt vaid ühest allikast – internetireklaamid. Eelmisel aastal teenis firma 88% käibest reklaami müügist. Seejuures ülejäänud ärid, mis

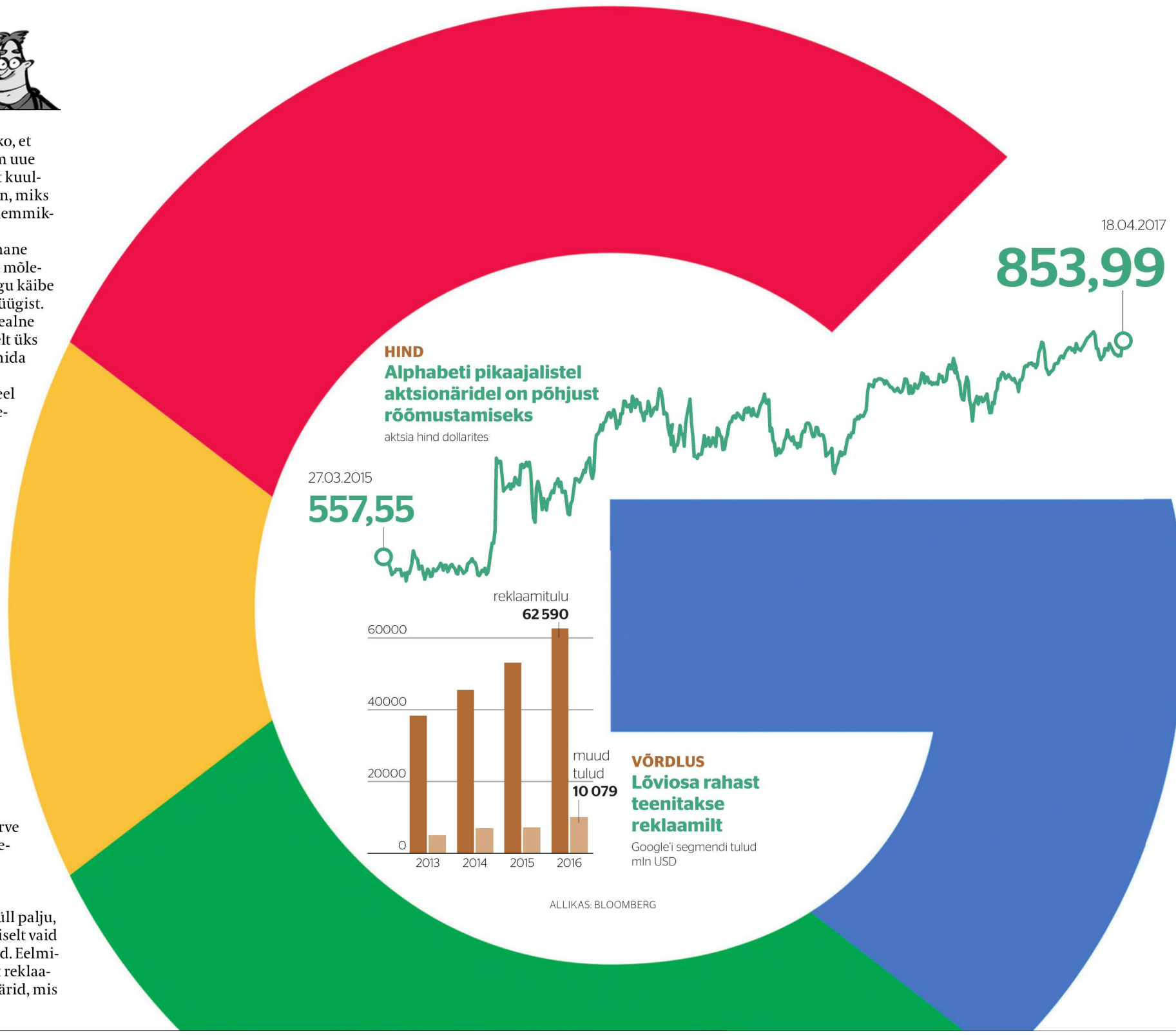

Äripäeva Akadeemia

30.05.2017

Raul Rebane

439 € (km-ga 526,80 €)
Kehtib kuni 25.04.17
Tavahind: 466 € (km-ga 559,20 €)

Ettevõtte informatiivne julgeolek

Kuidas kindlustada ettevõtte head mainet?

Info ja registreerimine: Renate Steinberg / tel: 667 0282 / e-post: Renate.Steinberg@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

Usun, et Alphabet on juhtiv tehnoloogiafirma veel aastakümneid ning kindlasti jääb see minu jälgimisnimekirjas aukohale.

aruandluses tuuakse välja nime all "teised panused", andsid mullu massiivset kahjumit. Kuna Alphabet sõltub reklaami müügist, siis esimese asjana on kõige mõttekam analüüsida seda valdkonda.

Firma domineerib oma Google'i otsingumootoriga veebiotsingute ja sellega seonduval reklaamiturul ja firma edule on aastate jooksul kaasa aidanud reklaamiraha üha suurem nihkumine traditsioonilistest meediakanalitest internetti. Iseenesest ei ole siin valdkonnas muret, sest nii ülekaaluka positsiooni puhul on raske näha millegi katastroofilise juhtumist. Kuid siin on ka murekohad.

Esimene mure on endiselt ja lausa jonnakalt langev reklaami hind ühe kliki kohta, mis tuleneb internetiliikluse ümberkolimisest mobiilseadmetele, kus otsingureklaamid ei ole nii tulusad ega efektiivsed.

Teine mure on selles, et igavesti ei suudeta niiviisi raha teenida. Hea näide on Microsoft, mis eelmise kümnendi lõpus suutis küll oma Windowsi operatsioonisüsteemist teha rahalehma, kuid kõigile oli selge, et see tehnoloogia ning tarbimismudel on vananenud. Tulevikus hakkavad inimesed internetti tarbima teiste vahendite kaudu – näiteks virtuaalreaalsus või kõne (näiteks Google Home või Amazon Alexa) – ja sellises seisus peab Alphabet leiutama viise, kuidas esmalt neis kanalites kasutajaid saada ning seejärel sinna edukalt reklaami müüa. Tegu pole lähiaastate murega, aga sellesse punkti jõutakse päris kiiresti, ma arvan.

YouTube võib olla edu võti

Alphabeti õnneks on neil YouTube, mis on praeguse noortepõlvkonna vaieldamatu lemmik ning ülimalt populaarne platvorm. Sinna müüakse videoreklaame samuti väga edukalt, kuigi hiljuti oli suur skandaal selle ümber, et paljude brändide reklaame näidati sobimatu sisuga videote kõrvale, nagu terrorismile õhutav üleskutse. Suured reklaamijad Euroopas ja Ameerikas on ridamisi teatanud YouTube'i boikoteerimisest ja analüütikute hinnangul võib Alphabetil selle tulemusena sel aastal jääda saamata kolmveerand miljardit dollarit reklaamitulu. Firma õnneks on tegu lühiajalise tagasilöögiga ning YouTube on firma arsenalis üks võimsamaid relvi.

Tulles Alphabeti "teiste panuste" juurde, siis olen aastatega järjest pessimistlikumaks muutunud. Firma on panustanud kümneid miljardeid dollareid kõrvalharuäride peale, mis seni pole märkimisväärset edu toonud. Eelmisel aastal nühkisid need panused tegevuskasumi realt 3,6 miljardit dollarit minema ja käibena tõid sisse vaid 809 miljonit (kuigi käive kasvas aastaga 82%).

Nesti nutitermomeetrid ootavad endiselt oma aega ja paremat terviklikku ökosüsteemi paremaks rakendumiseks. Google Fiber ei näikse mingeid edusamme tegevat ning pilveteenuste turul on Amazoni AWS teistest kaugel eest ära – teisel kohal olev Microsoft Azure on samuti omaette liigas võrreldes Google'i pilveteenusega.

Waymo nime alla viidud Google'i isesõitvate autode projekt nõuab veel aega ja see on arusaadav. Kuid siingi peab Waymo millegi fantastilisega välja tulema, sest isesõitvate autode tehnoloogia alal käib meeletu võidujooks. Eelmisel nädalal saime teada, et Apple sai Californias loa testida isesõitvaid autosid, märtsis teatas Intel Mobileye ostmisest ja ridamisi teisi tegijaid eesotsas Uberi ning suurte autotootjatega arendavad oma süsteeme.

Analüütikud on optimistlikud

Alphabeti aktsia ühegi näitaja järgi just odav ei ole. Väärtpaber kaupleb kõigi aegade rekordi lähedal, liikudes 850 dollari tuuris. Ettevaatav kasumi-hinna suhe (P/E) on sarnaselt Facebookiga 21 peal, kuid minu hinnangul on Facebookil oluliselt rohkem kasvuruumi.

Analüütikud suhtuvad Alphabeti vaieldamatult optimistlikult, sest keskmine hinnasiht on 979 dollarit, mis viitab ligi 15% tõusupotentsiaalile. Yahoo Finance'i andmeil katab GOOGLi aktsiat 46 analüütikut, kellest vaid üks soovitab seda müüa, kaks hoida ning kõik ülejäänud osta.

Alphabet paneb mind veidike kukalt kratsima, sest ma ei saa aru, kas tegu on kasvuaktsia või väärtusaktsiaga – võib-olla pisut mõlemat. Firma teeb õigesti, et dividendi ei maksa, sest nii jääb rohkem raha kõiksuguste äriharude finantseerimiseks ja kahjumite allaneelamiseks. Kuid mulle jääb paratamatult mulje, et üsna palju tuleviku kasvu on juba Alphabeti aktsiasse sisse hinnatud, samas väljavaated nende ootuste ületamiseks pole kõige paremad.

Võib-olla läks minu toon nüüd liiga negatiivseks... Kahtlemata on tegemist ühe selle sajandi säravaima, kui mitte kõige säravama edulooga, mis on ümber kujundanud terveid tööstusharusid. Kuigi ma ei kaalu lähiajal Alphabeti aktsiate lisamist oma portfelli, ei tähenda see, et firma ei võiks minu hinnangul edu saavutada.

Usun, et Alphabet on juhtiv tehnoloogiafirma veel aastakümneid ning kindlasti jääb see minu jälgimisnimekirjas aukohale.

TULEMUS

LHV andis Tallinna Kaubamajale müügisoovituse

LHV andis Tallinna Kaubamaja aktsiale müügisoovituse ning märgib õiglaseks hinnavahemikuks 7,40–8,20 eurot aktsia kohta.

LHV kirjutab raportis, et kuigi Tallinna Kaubamaja kvartalitulemustega võib üldjoontes rahul olla ning supermarketite ja autosegmendi müügitulemused olid isegi üllatavalt head, on ettevõtte kulutused jätkuvalt liiga suured, mis omakorda mõjuvad negatiivselt kasumi kasvule.

Seega, kuigi käibenumbrid olid 9 miljoni euro võrra suuremad kui prognoositud, jäi tegevuskasum prognoositule alla. Tallinna Kaubamaja sai esimeses kvartalis 0,3 miljonit eurot puhaskahjumit.

0,3
miljonit eurot sai Tallinna Kaubamaja esimeses kvartalis kahjumit.

Kokkuvõttes hindab LHV Tallinna Kaubamaja tulemused siiski heaks ning nendib, et säilitab oma varem välja käidud hinnasihi, milleks on 7,40–8,20 eurot aktsia kohta. Lähtuvalt eelnevast annab LHV aktsiale ka müügisoovituse.

Tallinna Kaubamaja aktsia hind Tallinna börsil on praegu 8,93 eurot aktsia kohta.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
BIGBANK	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	-	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
BIGBANK		-
BIGBANK	-	-
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	12 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1 000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

REKLAAM

LHV Varahaldus

18.04

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,61	1,52	4,03	3,99	4,30	475 961 790
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,85	1,18	2,79	3,39	3,84	70 895 047
Pensionifond S, EUR	1,29	1,29	1,29	1,80	0,24	0,29	2,26	2,66	60 920 564
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	3,00	1,81	4,96	4,52	5,01	119 677 169
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,29	0,07	0,12	2,19	2,84	20 597 646
Täiendav Pensionifond, EUR	1,63	1,64	1,64	3,22	2,52	6,56	6,10	6,24	9 206 281
LHV Pensionifond 25, EUR	1,10	1,10	1,10	3,91	1,14	2,03	2,95	3,75	12 647 491
LHV Pensionifond 50, EUR	1,31	1,31	1,31	5,48	1,00	2,10	3,61	4,48	226 788 633
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,94	0,94	0,94	1,59	0,31	0,39	1,48	2,32	4 266 657
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,74	1,76	1,76	8,66	0,64	2,65	4,92	6,32	4 684 330
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,80	2,00	0,04	-0,30	0,90	1,95	537 262
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,37	11,49	11,49		1,30	1,14	-7,42	7,23	11 923 273,68
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	9,87	9,97	9,97		5,22	13,19	6,37	4,37	3 849 820,83
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,31	6,37	6,37		5,22	13,19	6,37	4,37	-

Nordea Pensions Estonia

18.04

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,32	1,87	7,05	4,46	4,89	211 854 325,04
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,97	0,97	0,97	9,63	2,53	10,91	6,34	6,32	28 425 120,32
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,03	1,18	3,7	2,72	3,36	23 466 963,21
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,25	0,05	0,08	1,93	2,27	13 405 063,09
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,54	1,57	1,55	12,56	3,28	15,12	8,39	8,32	10 671 609,30
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,81	3,58	0,98	3,28	3,45	3,59	2 321 995,19

Trigon Asset Management

18.04

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,25	19,93	19,54	6,81	2,40	12,89	13,90	9,75	1 451 004,97
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	30,49	31,57	30,95	11,85	10,94	23,92	7,50	11,56	99 750 019,22
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	24,98	25,87	25,36	21,38	2,00	62,98	19,25	2,78	15 724 511,40

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

toimetaja Liina Laks
tel 667 0097
toimetajad@aripaev.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Kuidas lõigata kasu narkoärist?

Tunnistan, et kanepiga mul seni mingit suhet polnud, aga siis kirjutas mulle üks lugeja.

Ta küsis kanepit tootvate ettevõtete aktsiate kohta ja ma mõtlesin, et miks mitte veidi seda teemat uurida.

Vaid mõni kümnend tagasi tähendas kanepisse investeerimine seemnete, lampide ja muu varustuse ostmist. Eestis on see jätkuvalt nii, aga mujal maailmas – vähemalt USAs ja Kanadas – on olukord muutunud. Just nendes riikides asub tärkava kanepitööstuse süda.

Sellest kuust alates on investoritel võimalus osta meditsiinilist kanepit tootvaid ettevõtteid börsil kaubeldava fondi Horizons Medical Marijuana Life Sciences ETF kaudu. Fondis on kokku 14 aktsiat ja 10 neist asub Kanadas. See on küllaltki arusaadav, sest just Kanadas on meditsiiniline kanep legaalne juba 2001. aastast. Nüüd vaagitakse riigis kanepi legaliseerimist ka mõnuainena. Peaminister Justin Trudeau andis valimiskampaania ajal ka sellekohase lubaduse.

Tohutu kasvupotentsiaaliga sektor

USAs on kanep riiklikul tasandil jätkuvalt illegaalne. Osariikidele on antud aga vabad käed – 28 on legaliseerinud meditsiinilise kanepi ning kaheksa osariiki lubab kanepit kasutada ka mõnuainena. Trend on selgelt positiivne ja see avaldub ka prognoosides.

Uuringufirma ArcView hinnangul kasvas Põhja-Ameerikas legaalne kanepimüük 2016. aastal 34 protsenti, 6,9 miljardile dollarile. Investeerimisfirma Cowen & Co prognoosib, et 2026. aastaks paisub kanepiturg lausa 50 miljardile dollarile. Teist sellise kasvuga sektorit on investoritel väga raske leida.

Sektori tulevik tundub roosiline, aga suuremaid kanepifirmasid lähemalt uurides muutub pilt veidi mustemaks. Esiteks on arvestatava turuväärtusega ettevõtteid vähe. Portaali The Motley Fooli andmetel on viis suurimat börsifirmat GW Pharmaceuticals (turuväärtus 2,89 miljardit dollarit), Canopy Growth Corp (1,5 miljardit), Axim Biotechnologies (710 miljonit), Aphria (791 miljonit) ja Aurora Cannabis (623 miljonit). Nende viie ettevõtte viimase 12 kuu kogukäive ulatus aga vaid 50,5 miljonile dollarile. Juba see näitab, et hinnatasemetesse on sisse arvestatud meeletu kasv. Neli nendest on ka nimetatud ETFi koosseisus.

> **Sektori tulevik on kindlasti helge, aga tundub, et paljud investorid on sellest juba aru saanud. Seetõttu on ka hinnatase nõnda kõrgele tõusnud.**
>
> **investor Toomas**

HIND

Kanepiaktsia hind peegeldab investorite optimismi

GW Pharmaceuticals'i aktsia hind USA dollarites

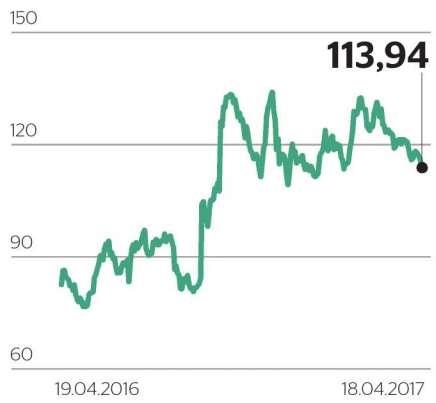

ALLIKAS: BLOOMBERG

Jälgin sektorit suure huviga

Ülejäänud kanepifirmadest on suurem osa väga väikese turuväärtusega sendiaktsiad. Sellistest ettevõtetest hoian mina võimalikult kaugele. Üks asi on selge – kanepifirmade volatiilsus on suur ning tegemist on väga kõrge riskiga investeeringuga.

Just see on ka põhjus, miks ma sellistesse firmadesse investeerimist veel ei kaalu. Sektori tulevik on kindlasti helge, aga tundub, et paljud investorid on sellest juba aru saanud. Seetõttu on ka hinnatase nõnda kõrgele tõusnud. Ootan, kuni sektoris tekivad tugevad ja usaldusväärsed ettevõtted – see vähendab riski ja muudab investeeringu vähem spekulatiivseks.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

+0,08%

väärtus 275 641,47 eurot
53% aktsiad / **40%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Tallink	**0,64**
Microsoft	0,44
Apple	0,42
Ryanair	0,2
Baltic Horizon Fund	0
Apranga	0
Olympic EG	0
Berkshire Hathaway B-aktsia	0
Statoil	-0,9
Lerøy Seafood	**-2,66**

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

perioodi kõrgeim	1127,74
perioodi madalaim	955,95

AKTSIAD

Kes tõuseb ja langeb Balti börsil?

LHV avaldas ülevaate Balti aktsiatest ning tõi välja ettevõtted, kelle tulemused annavad põhjust optimismiks, aga ka need, kelle omad pessimismiks.
Mõningast muret võib LHV analüüsi kohaselt näha näiteks Apranga, Arco Vara ja Baltika puhul. Apranga kohta toovad analüütikud välja ettevõtte liiga suured kulutused, Arco Vara puhul aga selle, mida ettevõte ise on juba rõhutanud: seni, kuni oma praegusi projekte uutele omanikele ei müüda, ei tasu oodata ka eriti häid tulemusi. Baltika puhul leiab märkimist esimene kvartal, mis reeglina ongi ettevõtte jaoks raskem.
Klaipedos Nafta puhul toob LHV välja eeskätt geopoliitilised probleemid, mis takistavad ettevõttel häid tulemusi saavutamast.
Nordeconi puhul toob LHV oma raportis välja aga vähenenud ehitusaktiivsuse Eestis, mis ei lase ettevõttel eriti häid tulemusi saavutada.
Rõõmu peaksid pakkuma näiteks Harju Elekter, HansaMatrix, Merko Ehitus ja Olainfarm.

PANE TÄHELE

Baltic Horizoni uued osakud tulevad mais turule.

Heineken parandas tulemusi. Maailma suuruselt teise õlletootja käive kasvas mullu 0,6 protsenti.

Tehnoloogiahiiu IBMi kasum kukkus esimeses kvartalis 13%.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 19.04

USD

Nafta IPE, bbl	54,88
Nafta NYMEX, bbl	52,38
Mootoribensiin, t	570,00
Diislikütus, t	497,75
Kerge kütteõli, t	488,25
Masuut (1% väävel), t	331,75
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,145

Põllumajandus 19.04

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	142,70
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	475,70
Kakao NYBOT, USD/t	1928,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	148,00
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	395,75

Värvilised metallid 18.04

USD/t

Alumiinium LME	1930
Vask LME	5650
Plii LME	2186
Nikkel LME	9600
Tina LME	19850
Tsink LME	2599

Väärismetallid 19.04

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1284,88
Plaatina NYMEX	979,75
Pallaadium NYMEX	779,09
Hõbe COMEX	18,28

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,416	Singapuri dollar	SGD	1,494
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,844
Hiina jüaan	CNY	7,352	Šveitsi frank	CHF	1,069
Hongkongi dollar	HKD	8,304	Taani kroon	DKK	7,438
India ruupia	INR	69,008	Tai baat	THB	36,693
Jaapani jeen	JPY	116,260	Tšehhi kroon	CZK	26,759
Kanada dollar	CAD	1,427	Türgi liir	TRY	3,942
Korea won	KRW	1221,050	Ungari forint	HUF	312,580
Norra kroon	NOK	9,109	USA dollar	USD	1,068
Poola zlott	PLN	4,236			
Rumeenia leu	RON	4,518			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
9,6239

EUR/RUB ▼
60,3670

BÖRS

Tallinn 19.04

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,380	1,47	832	16,2	4,9%	0,80	0,7%
Baltika	0,310	0,00	450	66,2	4,1%	2,72	0,0%
Ekspress Grupp	1,350	2,27	4 795	9,2	9,1%	0,83	3,0%
Harju Elekter	4,050	2,02	83 866	21,6	5,7%	1,22	3,7%
LHV Group	9,530	0,32	50 354	11,2	23,4%	2,63	0,0%
Merko Ehitus	9,090	-0,66	31 955	26,4	5,0%	1,32	7,0%
Nordecon	1,320	-0,75	3 326	14,0	8,9%	1,25	2,3%
Olympic EG	1,790	0,00	38 445	9,4	26,6%	2,50	8,4%
PRFoods	0,387	-0,77	547	34,2	1,9%	0,66	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,900	0,00	-	-	-2,7%	1,24	0,0%
Silvano FG	2,870	0,70	53 926	11,1	24,2%	2,69	3,5%
Skano Group	0,610	0,00	620	130,3	-23,0%	0,61	0,0%
Tallink Grupp	0,937	0,64	33 559	14,3	5,4%	0,78	8,5%
Tallinna Vesi	13,900	-0,71	149 985	15,1	19,4%	2,94	6,5%
Tln Kaubamaja	8,750	-2,02	200 676	13,9	15,4%	2,14	4,6%
Trigon PD	0,619	3,17	656	132,2	-2,1%	1,16	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,290	0,00	2 580	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vaheruande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 19.04

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,23	0,58	13,7	0,4	-
Latvijas Gaze	8,47	0,95	10,4	0,6	-
Olainfarm	9,98	0,60	14,1	1,5	-

Helsingi 19.04

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Citycon	2,24	-0,27	12,5	0,9	9,0
Elisa Comm.	31,71	-0,13	19,7	5,2	4,7
Finnair	4,76	0,00	-	0,7	-
HKScan	3,39	1,50		0,5	4,7
Neste Oil	37,36	-0,03	-	2,6	3,5
Nokia	4,86	-0,04	-	1,4	-
Olvi	28,00	0,00	17,8	2,9	2,5
PKC Group	23,55	-0,04	36,18	3,6	-
Stockmann	7,97	0,44		0,5	-
Stora Enso	11,23	-0,09	-	1,5	-
YIT	6,67	-1,26		1,5	3,3

Vilnius 19.04

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,69	-0,74	-	2,8	4,5
Invalda	4,400	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,654	0,31	16,0	0,6	-
Panevezio Statybos	0,959	-1,13	-	1,5	-
Siauliu Bankas	0,463	1,09	2,1	1,2	-
Snaige	0,273	0,00	-	0,5	-

Harju Elekter▲
3,02%

Tallinna Kaubamaja▼
-2,2%

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

peugeot.ee/3008

UUS
PEUGEOT 3008

EUROOPA AASTA AUTO 2017

CAR OF THE YEAR 2017

Uus Peugeot i-Cockpit®
Head-up digitaalne näidikuteplokk
Ökonoomsed mootorid PureTech ja BlueHDi

KUUMAKSE AL 196 €

5 AASTAT PIKENDATUD GARANTII

EURO NCAP TEST 2016

Uue Peugeot 3008 soetamisel kasutusrendi tüüpi autoliisinguga on liisingu kuumakse 195,95 € ja krediidi kulukuse määr 2,05% aastas järgmistel näidistingimustel (seisuga 07.11.2016): vara hind 19 700 € käibemaksuga, sissemakse alates 15%, jääkväärtus 30 %, aastane intressimäär 1,9% + 3 kuu EURIBOR (07.11.2016 oli 3 kuu euribori määr -0,3130%), periood 60 kuud, lepingutasu 190 €. Eeltoodud näidistingimustel on krediidi kogukulu 20 859,34 eurot. Arvutamisel ei ole arvestatud võimalikke vara registreerimiskulusid, riigilõive, hindamisakti tasu ning liiklus- ja kaskokindlustuse aastamaksete suurust. Pakkumine kehtib kuni sõidukeid jatkub. Tegemist on finantsteenusega, liisingu pakkuja on AS SEB Liising. Tutvu tingimustegawww.seb.ee/liising ning vajadusel konsulteeri asjatundjaga.

UUS PEUGEOT 3008

MOTION & EMOTION

PEUGEOT

Äripäev Neljapäev, 20. aprill 2017
nr 76 (5674) 3 eurot

ISSN 1406-2585

ALG KINNISVARA

TEIGARI TEE 26
MEREVAATEGA PAARISMAJA
MÄNNIMETSAS.

HIND 265 000-290 000€

KLIENIDPÄEV
23.APRILLIL 11.00-14.00

NIIDU TEE 1 JA 2
RIDAELAMUD
JÄRVEKÜLA, RAE VALD

HIND 165 000 €/korter

KLIENDIPÄEV
22.APRILLIL 11.00-14-00

PIRNIPUU PST 162
3 BOKSIGA RIDAELAMU
MUUGA AEDLINN, MAARDU

HIND 124 000€

VIIMANE KORTER!

KUNGLA 45-12
KAHEKORRUSELINE KORTER
KALAMAJA PARGI ÄÄRES

HIND 124 000€

VIIMANE KORTER!

kinnisvara.alg.ee
Müügiinfo: Hirvo Lukas, tel 508 9234, hirvo@alg.ee